

Tečaj XXXV.

Veljača 1911.

Broj 2.

Šumarski list.

Organ

hrv.-slav. šumarskoga društva

Izdaje

Hrvatsko-slavonsko
šumarsko društvo.

Uređuje
ANTE KERN.

Izlazi svaki mjesec

ZAGREE 1911.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Zlatna kolajna sa izložbe u Parizu 1900.

Neuhöfer i sin (Neuhöfer & Sohn)

c. kr. dvorski mehaničar

Beč (Wien) I. Kohlmarkt 8. (Tvornica u Beču V. Hartmanngasse 5.

Izrađuje pod jas-
tvom izvrstne iz-
rade i točne rekti-
fikacije

Bousolne strojeve
sa optičkom distan-
mjerom.

Mjerače sto-
love. Perspek-
tiv ravnala.
Letve za nive-
liranje. Šu-
marske bou-
sole.

Promjerke

iz željeza i drva.

Mjeračke vrpce

iz platna ili ocijela.

Planimetre itd. — Pantografe.

Brojne čekiće, aparate za prenašanje, cr-
tala kao i sve vrsti matematičkih stro-
jeva i mjerila.

Ilustrovani cienici badava

Svi se popravci obavljaju najbolje u najkraćem roku.

Sveudiljna zaliha
svih vrsti mjeračkih
strojeva i pomagala.

ŠUMARSKI LIST

Preplata za nečlanove K 12 na godinu — Članovi šumar društva dobivaju list bezplatno.
— Članarina iznosi za utemeljitelja K 200. — Za članove podupirajuće K 20. — Za redovite
članove I. razreda K 10 i 2 K pristupnine. — Za lugarsko osoblje K 2 i 1 K pristupnine i za
»Šum. liste K 4 u ime preplate. — »Lugarski viestnik« dobivaju članovi lugari badava. Pojedini
broj »Šum. liste« stoji 1 K. Članarinu i preplatu na list prima predsjedništvo društva.

Uvrstbina za oglase: za 1 stranicu 16 K; za pol stranice 9 K; za trećinu stranice 7 K;
četvrt stranice 6 K. — Kod višekratnog uvrštenja primjereni popust.

Obračunanje šteta učinjenih po divljači u šumi.

(Svršetak)

Obzirom na okolnost, što nadalje relativno najveći dio prirasta
odпадa na sjećivu drvnu masu, to se u mnogo slučajeva preporuča
ustanoviti srednju vrijednost, koja je približno jednaka vrijednosti u
doba sječe, a ne da se ustanovi vrijednost drvne mase u sred-
njoj dobi sastojine. U tomu slučaju ćemo tako ustanovljenu
vrijednost diskontirati na vrijeme, koje odgovara po prilici
 $\frac{3}{4}$ vremena sjećne dobe i to ne na osnovu potpunog šumskog
kamatnjaka (Massen- und Wertszuwachsprozent), nego po
moću kamatnjaka, koji odgovara prirastu vrijednosti.

N. pr. jedna borova sastojina u dobi od 11—20 godina
tako je oštećena, da je kroz to vrijeme nastali prirast posve
izgubljen. Koliko iznosi šteta, ako je ophodnja $u = 60$ godina
i ako se odabere vrijeme od 20 godina, na koje se imaju svi
budući prihodi i izdaci diskontirati. Prihodna vrijednost zemljišta
iznosi $B = 300$ K po jutru, a upravni troškovi iznose godišnje
 $v = 2$ K po jutru i $p = 2\%$.

Od dotične sastojine očekivati možemo ove prihode.

Sjećivi prihod Au u 60 godini	200	m^3	à	10	K	=	2.000	K					
»	»	Au	»	50.	»	170	m^3	à	9	»	=	1 530	»
Prihodi prorede i to	»	30.	»	6	m^3	à	4	»	=	24	»		
»	»	»	40.	»	8	m^3	à	6	»	=	48	»	
»	»	»	50.	»	9	m^3	à	7	»	=	63	»	

1. Pomoću prihodne vrijednosti sastojine (Bestandserwartungswert).

a) Oštećena sastojina morala bi se prema sječnom poredku posjeći u 60. godini.

Prihodna vrijednost neoštećene sastojine u doba sječe jest:

$$x = \frac{A_{60} + D_{30} \cdot 1 \cdot \frac{1}{0.02^{60-30}} + D_{40} \cdot 1 \cdot \frac{1}{0.02^{60-40}} + D_{50} \cdot 1 \cdot \frac{1}{0.02^{60-50}}}{1 \cdot \frac{1}{0.02^{60-20}}} = (2000 + \\ + 24 \cdot 1 \cdot 0.02^{30} + 48 \cdot 1 \cdot 0.02^{20} + 63 \cdot 1 \cdot 0.02^{10}) \frac{1}{1 \cdot 0.02^{40}} = (2000 + 43 \cdot 47 + 71 \cdot 32 + \\ + 76 \cdot 80) \cdot 0.45289 = 992.55 \text{ K.}$$

Prihodna vrijednost oštećene sastojine, koja će imati prihode od 50 godina stare sastojine.

$$y = \frac{A_{50} + D_{30} \cdot 1 \cdot 0.02^{60-40} + D_{40} \cdot 1 \cdot 0.02^{60-50}}{1 \cdot 0.02^{60-20}} \\ = (1530 + 35 \cdot 66 + 58 \cdot 51) \cdot 0.45289 = 735.57 \text{ K.}$$

Razlika izmedju obju prihodnih vrijednosti ($x - y$) = 256.98 K jednaka je vrijednosti odštete.

b) Obgrižena sastojina može do 70. god. stajati i narasti na prihode normalno uzrasle sastojine. U tom se slučaju moraju ustanoviti i kamati zemljištnog i upravnog kapitala, pa je onda prihodna vrijednost neoštećene sastojine u doba sječe:

$$x = 992.55 - \frac{\left(300 + \frac{2}{0.02}\right) \left(1 \cdot 0.02^{40} - 1\right)}{1 \cdot 0.02^{40}} = 992.55 -$$

$$- 483 \cdot 0.45289 = 992.55 - 218.75 = 773.80 \text{ K.}$$

Prihodna vrijednost obgrižene sastojine u tom slučaju jest:

$$y = \frac{A_{60} + D_{30} \cdot 1 \cdot 0.02^{70-40} + D_{40} \cdot 1 \cdot 0.02^{70-50} + D_{50} \cdot 1 \cdot 0.02^{70-60} - (B + V)}{1 \cdot 0.02^{70-20}} \\ \frac{(1 \cdot 0.02^{70-20} - 1)}{1 \cdot 0.02^{70-20}} \\ = (2000 + 24 \times 1 \cdot 0.02^{30} + 48 \times 1 \cdot 0.02^{20} + 63 \times 1 \cdot 0.02^{10} - 400 \times \\ 1.6916) \cdot 0.37153 = 210.95 \text{ K}$$

2. Pomoću tekućeg prirasta.

Sastojina raste na tlu III. boniteta odgovarajućih skrižaljka prihoda i prirasta.

Mjesto sastojine od 20 godina ima drvnu masu od 56 m^3 , a ona od 10 godina 22 m^3 po jutru, a tekući je godišnji prirast $= \frac{56-22}{10} = 3\frac{3}{4} \text{ m}^3$. Ovaj prirast je za 10 godina izgubljen. Pošto je ophodnja od 60 godina, to se ima vrijednost drva od $\frac{3}{4} \times 60$ t. j. od 45 godišnjeg drva za podloga računa uzeti. Cijena drvu u 45. godišnjoj sastojini jednaka je 8 K po m^3 .

Vrijeme, za koje se vrijednost štete ima ustanoviti, jest 20 god., pa se prema tomu vrijednost drva 45 godišnje sastojine ima za 25 godina diskontirati. Kod ovog diskontiranja dolazi samo kvalitativni prirast u obzir, pa prema tomu takodjer i jedan dio kamatnjaka (Verzinsungsprozent), koji ovom prirastu odgovara. Ako je on = 1, to vrijednost m^3 drva u 20. godini iznosi $\frac{8}{1 \cdot 01^{25}} = 8 \times 0.7798$.

Prema tomu izračuna se vrijednost izgubljenog prirasta, koji je jednak vrijednosti štete ovako: $3 \cdot 4 \times 10 \times 8 \times 0.7798 = = 212.10$ K.

3. Pomoću popriječnog prirasta.

Sveukupni popriječni prirast (uključivo prihoda prorede) iznosi kod 60 godišnje ophodnje $= 3 \cdot 7 \text{ m}^3$ po jutru.

Ako uzmemo i ovdje, da je vrijednost m^3 u 45 godišnjoj sastojin jednaka 8 K i sve na 20. godinu diskontiramo, to se zračuna vrijednost izgubljenog prirasta koja je jednaka učinjenoj šteti ovako: $3 \cdot 7 \times 10 \times 8 \times 0.7798 = 230.82$ K.

Ustanovljenje vrijednosti štete na ovaj poslijednji način jest najjednostavnije nu kod toga moramo u pameti držati, da pomoću popriječnog prirasta dobijemo za mlađe sastojine dosta visoke iznose.

5. Dje lo mično oštećenje sastojine obrizanjem.

Vrijednost štete jednaka je razlici prihodnih vrijednosti neoštećene i oštećene sastojine. Da se ustanovi prihodna vrijednost oštećene sastojine, mora se prije svega ustanoviti površina oštećenog dijela sastojine. Ova se površina mora kod ručnog i na-

ravnog pošumljenja napose ustanoviti, a kod pošumljenja sa biljkama u redove, može se ona prema broju biljka i udaljenosti redova ustanoviti.

N. pr. od jedne 30 godišnje jelove branjevine u površini od 9 kat. jutara jest jedna trećina te površine tako oštećena, da ona u svojem razvoju za 15 godina zaostaje iza glavne sastojine.

Vrijednost sječivog prihoda u 100. godini jest $A_{100} = 3000$ K, a vrijednost 85 godišnje sastojine jest $A_{85} = 1800$ K.

Prihodi prorede u 50. godini $D_{50} = 50$ K.

$$\text{»} \quad \text{»} \quad \text{»} \quad 60. \quad \text{»} \quad D_{60} = 100 \quad \text{»}$$

$$\text{»} \quad \text{»} \quad \text{»} \quad 70. \quad \text{»} \quad D_{70} = 120 \quad \text{»}$$

$$\text{»} \quad \text{»} \quad \text{»} \quad 80. \quad \text{»} \quad D_{80} = 130 \quad \text{»}$$

$$\text{»} \quad \text{»} \quad \text{»} \quad 90. \quad \text{»} \quad D_{90} = 150 \quad \text{»}$$

$$p = 2\%$$

$$x = \frac{A_{100} + D_{50} \cdot 1 \cdot op^{100-50} + D_{60} \cdot 1 \cdot op^{100-60} + D_{70} \cdot 1 \cdot op^{100-70} + D_{80} \cdot 1 \cdot op^{100-80} + D_{90} \cdot 1 \cdot op^{100-90}}{1 \cdot op^{100-30}}$$

$$= \frac{A_{85} + D_{50} \cdot 1 \cdot op^{100-65} + D_{60} \cdot 1 \cdot op^{100-75} + D_{70} \cdot 1 \cdot op^{100-85} + D_{80} \cdot 1 \cdot op^{100-95}}{1 \cdot op^{100-30}} =$$

$$= (3000 + 50 \times 2.6916 + 100 \times 2.2080 + 120 \times 1.8114 + 130 \times 1.4859 + 150 \times 1.2190 - 1800 + 50 \times 1.9999 + 100 \times 1.6406 + 120 \times 1.3459 + 130 \times 1.1041) \cdot \frac{1}{1.02^{70}} =$$

$$= (3.948.77 - 2.369.10) \cdot 0.25003 = 394.96 \text{ K}$$

$$\text{Za 3 jutra} = 394.96 \times 3 = 1184.88 \text{ K.}$$

Ako se je bojati, da će se usled obgrizanja kvalitet drva umanjiti, to se mora kod izračunavanja prihodne vrijednosti 85 godišnje sastojine, kod ustanovljenja sječivog prihoda i prihoda prorede na to obzir uzeti.

6. O štećenje pojedinih stabala u sastojini.

U većini slučajeva biti će dovoljno, ako se vrijednost oštećene biljke ustanovi prema prodajnoj vrijednosti tako, da je šteta jednaka razlici izmedju neoštećene i oštećene biljke.

Ako se šteta mora računom ustanoviti, to se ima za dobu, u kojoj se šteta po divljači ne će više činiti, izračunati razlika između prihodne vrijednosti normalno uzrasle i oštećene biljke. Ako se osim izgubljenog prirasta, može još očekivati i lošiji kvalitet drva, to se i na to ima obzir uzeti. N. pr. Jedno 20 godišnje jasenovo stablo bilo je kroz 15 godina neprestano po divljači oštećivano, da se kroz to vrijeme nije samo prirast izgubio, nego uslijed oštećenja nije stablo više sposobno za građevno drvo. Kolika je odšteta, ako je $p = 2\%$?

Normalno uzraslo stablo ima u 120 god. ophodnji vrijednost od 80 K, a u isto vrijeme oštećeno stablo kao gorivo drvo samo vrijednost od 30 K.

$$x = \frac{80 - 30}{102^{100}} = 50 \times 0.1380 = 7 \text{ K}.$$

II. Gulenje i glodanje kore.

Jeleni i srne znaju često u mlađim sastojinama gulenjem kore učiniti vrlo velike štete; isto tako i zecevi znaju glodanjem kore na mlađim stablima u niskoj i srednjoj šumi proizvesti znatnu štetu. Divljač osobito rado guli: smreku, jasen, bukvu, hrast i jelu; a glodje rado: jasen, hrast, grab, bukvu i bor. Gulenjem kore nastaje gubitak na prirastu, stablo se nepravilno razvija, i rado ga napadaju kukci i razne gljive, pa ga uslijed toga lako vjetar i snijeg slomi i ruši. Takovo stablo postaje kasnije manje sposobno za gradju, nego se većim dijelom upotrijebljuje za gorivo. Glodanjem kore nastupa takodjer gubitak na prirastu a u mnogo slučajeva stablo se sasma osuši. Ovaj način pravljenja štete najbliži je obgrizanju.

Posljedice gulenja kore ne pokazuju se odmah, nego tek kasnije. Rijetko se dogodi, da divljač koru oko cijelog stabla do bijelikovine oguli. Štete, koje gulenjem kore nastaju, možemo tek dugogodišnjim promatranjem valjano prosudjivati; onaj koji je kod toga nevješt, ne će u pojedinom slučaju moći zapravo prosuditi, kolika je šteta učinjena time, što je kora na nekim stablima u sastojini oguljena, a što se na njihovom sadanjem uzrastu ništa ne opaža.

1. O štećenje cijele sastojine gulenjem i glodanjem kore.

a) Uslijed oštećenja sastojina ne može dočekati svoju normalnu sječivu dobu, nego se mora prije toga vremena posjeći.

Vrijednost odštete jednaka je razlici izmedju prihodnih vrijednosti normalno uzrasle i one prije reda posjećene sastojine. Kod toga moramo u račun uzeti okolnost, da će oštećena sastojina kvalitativno biti manje vrijedna, nego li jednako stara i normalno razvijena sastojina.

N. pr. Smrekova sastojina od 40 godina, jest po divljači gulenjem kore tako oštećena, da neće moći dočekati sječivu dobu od 80 godina, nego će se za 20 godina ranije morati posjeći. Uslijed toga, što su doljni dijelovi stabla u duljini od 1·5 m bili oguljeni, to je drvo iz tog dijela stabla manje vrijedno za gradju. Uzmimo da je 10% drvene mase u vrijednosti izgubilo i da je prihodna vrijednost zemljišta $B = 250$ K, troškovi uprave poreza i čuvanja $v = 2$ K po jutru i $p = 2\%$.

Sječivi prihod 80 god. sastojine $A_{80} = 360 \text{ m}^3 \text{ á } 13 \text{ K} = 4680 \text{ K}$
Prihodi prorede iznose u 70. g. $D_{70} = 12 \text{ m}^3 \text{ á } 9 \text{ K} = 108 \text{ K}$

" " " " " $D_{60} = 11 \text{ m}^3 \text{ á } 8 \text{ " } = 88 \text{ K}$

" " " " " $D_{50} = 10 \text{ m}^3 \text{ á } 7 \text{ " } = 70 \text{ K}$

Sječivi prihod 60 godišnje sastojine, uvezvi u obzir i manju vrijednost drva iznosi $A_{60} = 250 \text{ m}^3 \text{ á } 11 \text{ K} = 2750 \text{ K}$.

$$x = \frac{A_{80} + D_{50} \cdot 1 \cdot op^{80-50} + D_{60} \cdot 1 \cdot op^{80-60} + D_{70} \cdot 1 \cdot op^{80-70} - (B + V)}{1 \cdot op^{40}} - \frac{(1 \cdot op^{40} - 1)}{1 \cdot op^{40}} -$$

$$- \frac{A_{60} + D_{50} \cdot 1 \cdot op^{60-50} - (B + V) (1 \cdot op^{20} - 1)}{1 \cdot op^{20}}$$

$$x = [4.680 + 70 \cdot 1 \cdot 02^{30} + 88 \cdot 1 \cdot 02^{20} + 108 \cdot 1 \cdot 02^{10} -$$

$$- (250 + 100) (1 \cdot 02^{40} - 1)] \frac{1}{1 \cdot 02^{40}} -$$

$$- [2.750 + 70 \cdot 1 \cdot 02^{10} - (250 + 100) (1 \cdot 02^{20} - 1)] \frac{1}{1 \cdot 02^{20}} =$$

$$= 4 \cdot 645.81 \times 0.45289 - 2645.27 \times 0.67297 = 2 \cdot 104.00 - \\ - 1780 = 324 \text{ K.}$$

b) Oštećena sastojina može doduše normalnu sječnu dobu dočekati, ali će imati manju drvnu masu i vrijednost. Vrijednost štete jednaka je razlici u prihodnim vrijednostima normalno uzrasle i oštećene sastojine, uvezvi još u obzir i manju vrijednost od prihoda prorede

N. pr. Jedna 50 godina stara hrastova sastojina vrlo je od divljači gulenjem kore oštećena. Pošto se divljač znatno umanjila, nadati se je, da će oštećena stabla prerasti oguljena mesta na deblu. Nu kod svega toga može se očekivati, da će počam od 80. godine pa dalje prihodi prorede i sječivi prihod biti za 10% manje vrijedan od prihoda normalno razvijene sastojine. Ako je sječivi prihod kod 120 god. ophodnje $A_{120} = 3800$ K, a prihodi proreda: $D_{60} = 120$ K, $D_{70} = 150$ K, $D_{80} = 250$ K, $D_{90} = 300$ K, $D_{100} = 350$ K, $D_{110} = 300$ K, te ako je $B = 500$ K, $v = 3$ K po jutru i $p = 2\frac{1}{2}\%$, to je vrijednost odštete jednaka:

$$\begin{aligned} x &= [3800 + 120 \cdot 1 \cdot 025^{120-60} + 150 \cdot 1 \cdot 025^{120-70} + 250 \cdot 1 \cdot 025^{120-80} + \\ &+ 300 \cdot 1 \cdot 025^{120-90} + 350 \cdot 1 \cdot 025^{120-100} + 300 \cdot 1 \cdot 025^{120-110} - \\ &- (500 + 120)(1 \cdot 025^{70} - 1)] \frac{1}{1 \cdot 025^{120-50}} - \\ &- [3 \cdot 800 \cdot \frac{90}{100} + 120 \cdot 1 \cdot 025^{60} + 150 \cdot 1 \cdot 025^{50} + 250 \cdot 1 \cdot 025^{40} \times \\ &\times \frac{90}{100} + 300 \cdot 1 \cdot 025^{30} \times \frac{90}{100} + 350 \cdot 1 \cdot 025^{20} \times \frac{90}{100} + \\ &+ 300 \cdot 1 \cdot 025^{10} \times \frac{90}{100} - (500 + 120)(1 \cdot 025^{70} - 1)] \frac{1}{1 \cdot 025^{70}} = \\ &= 750 \cdot 98 - 643 \cdot 38 = 107 \cdot 60 \text{ K.} \end{aligned}$$

2. Djelomično oštećenje sastojine gulenjem i glodanjem kore.

Kod toga moramo uzeti u obzir sljedeće slučajeve:

a) Oštećeni dio sastojine ne može dočekati sječnu dobu drugog neoštećenog dijela sastojine;

- z) isti se mora prije odredjenog vremena posjeći;
- β) isti u opće ne će biti od nikakove koristi;
- b) Oštećeni dio moći će dočekati sječnu dobu drugog dijela sastojine.

Kod slučaja pod a) z) prosuditi valja, da li je oštećeni dio prema svojoj površini tako velik, da se cijela sastojina mora žrtvovati, ili da li oštećeni dio može do svoje sječne dobe dalje rasti.

Ako se mora cijela sastojina prije reda posjeći, to se odšteta izračuna na isti način, koji smo gore opisali.

Ako se pako mora samo jedan dio sastojine prije reda posjeći, to se odšteta sastoji iz gubitka, koji nastaje od tuda, da se dotični dio prije reda mora posjeći, te iz dalnjih šteta na zemljištu, koje nastaju radi progulenja sastojine. Uslijed toga, što će zemljište biti izvrženo direktnom uplivu sunca i vjetra, umanjiti će se i njegova produktivna snaga, te napokon uslijed toga, što će ono ostati golo i pusto do svršetka obhodnje, moraju se gornjoj šteti pribrojiti i rente od zemljištnog i upravnog kapitala.

N. pr. Od jedne 40 godišnje smrekove sastojine u površini od 3 k. jutra jesu od prilike na površini od 10% stabla tako jako oguljena, da dotična stabla ne mogu dočekati sječivu dobu od 80 godina, nego se moraju već u 60. godini posjeći. Na taj način od 3 k. jutra površine odpada $0 \cdot 3$ kat jutra površine na čistine, koje imaju dalje za posljedicu, da će vjetar oko $\frac{1}{5}$ stabala u dobi od 60—80 god. porušiti i time se tlo u svojoj produktivnoj snazi pogoršati. Ako uzmemo, da ovoj šumi odgovaraju prihodi i rashodi koje smo naprijed naveli, to se šteta sastoji od:

1. gubitka, koji nastaje uslijed toga, da se prije reda 60 godišnja sastojina na površini od $0 \cdot 3$ kat. jutra siječe.

$$324 \text{ K} \times 0 \cdot 3 = 97 \cdot 20 \text{ K.}$$

2. gubitka, koji nastaje uslijed toga, što će vjetar radi nastalih praznina porušiti $\frac{1}{5}$ stabala od 60—80 g. na površini od $3 - \frac{0 \cdot 3}{5} = 0 \cdot 54$ k. jutra, a koja će stabla imati srednju dobu od 70 godina.

Razlika u prihodnim vrijednostima 70 i 80 godišnje sastojine jest ova:

$$\begin{aligned}x &= \left[\frac{A_{80} + D_{50} \cdot 1 \cdot op^{80-50} + D_{60} \cdot 1 \cdot op^{80-60} + D_{70} \cdot 1 \cdot op^{80-70}}{1 \cdot op^{40}} - \right. \\&\quad \left. \frac{(B + V) (1 \cdot op^{40} - 1)}{1 \cdot op^{40}} \right] \times \\&\quad \left[\frac{A_{70} + D_{50} \cdot 1 \cdot op^{70-50} + D_{60} \cdot 1 \cdot op^{70-60} - (B + V) 1 \cdot op^{30} - 1}{1 \cdot op^{30}} \right] \times \\&\quad \times 0.54 = [4 \cdot 680 + 70 \cdot 1 \cdot 02^{30} + 88 \cdot 1 \cdot 02^{20} + 108 \cdot 1 \cdot 02^{10} - \\&\quad - (250 + 100) (1 \cdot 02^{40} - 1)] \frac{1}{1 \cdot 02^{40}} \times 0.54 \\&= [3 \cdot 600 + 70 \cdot 1 \cdot 02^{20} + 88 \cdot 1 \cdot 02^{10} - (250 + 100) (1 \cdot 02^{30} - 1)] \\&\quad \frac{1}{1 \cdot 02^{30}} \times 0.54 = 1.134 \cdot 18 - 1051 \cdot 41 = 82.77 \text{ K.}\end{aligned}$$

3. iz gubitka koji nastaje uslijed golih i neproduktivnih čistina — kroz 20 godina ostaje 0.3 kat. jutra, a kroz 10 godina 0.54 kat. jutra površine golo i šumskoj kulturi ne privđeno.

Godišnja renta zemljištnog i upravnog kapitala iznosi (250 + 100). $0.02 = 7 \text{ K.}$ Ova je renta na površini od 0.3 kat. jutra za 20 godina i na površini od 0.54 kat. jut. za 10 godina izgubljena. Sadanja vrijednost 20 godišnje rente za površinu od 0.3 kat. jutra ustanovi se diskotiranjem za 20 godina (7×0.3); a one, koja će 10 godina na površini od 0.54 kat. jutra biti izgubljena, ustanovi se diskontiranjem kroz 30 godina. (7×0.54).

$$\begin{aligned}S &= 2 \cdot 10 \times \frac{1 \cdot op^{20} - 1}{1 \cdot op^{20} \cdot 0 \cdot op} \times \frac{1}{1 \cdot op^{20}} + 3 \cdot 78 \times \frac{1 \cdot op^{10} - 1}{1 \cdot op^{10} \cdot 0 \cdot op} \times \\&\quad \times \frac{1}{1 \cdot op^{30}} = 23 \cdot 10 + 18 \cdot 75 = 41.85 \text{ K.}\end{aligned}$$

4 iz gubitka, koji nastaje uslijed toga, što će se dobrota zemljišta na površini od $0.30 + 0.54$ kat. jutra umanjiti. Ako uzmemo, da će se sadanja prihodna vrijednost zemljišta od 250 K umanjiti za 50 K, to se gubitak na zemljišnoj renti ustanovi ovako: Manja prihodna vrijednost zemljišta ostati će kroz cijelu buduću obhodnju od 80 godina, pa se za to mora gubitak godišnjih renta na 40 godina diskontirati. Gubitak na zemljišnoj renti jest $50 \times 0.02 \times 0.84 = 0.84 \text{ K.}$

Početna vrijednost na početku nove ophodnje jest:

$$0.84 \cdot \frac{1.02^{80} - 1}{1.02^{80} \cdot 0.02} = 33.38 \text{ K}, \text{ a ova vrijednost diskontirana na 40. godinu iznosi } \frac{33.38}{1.02^{40}} = 33.38 \times 0.45289 = 15.12 \text{ K.}$$

Prema tomu iznosi sveukupna šteta: $97.20 + 82.77 + 41.85 + 15.12 = 236.94 \text{ K.}$

b.) Oštećeni dio sastojine ne će biti od nikakove koristi. Ovaj slučaj može nastupiti kod glodanja kore po zecevima i divljim kunićima u niskoj i srednjoj šumi. Ako su u takovoj šumi pojedini izbojci iz panja na većoj površini u sredini ophodnje i dalje tako oglodani, da se moraju osušiti, to nema svrhe da se oni ponovo na panj stave, jer do konca ophodnje ne će nastati na stabla podstojnog drveća, koja bi se mogla upotrebiti. Šteta se ustanovi tako, da se prema površini proračuna vrijednost oštećenog dijela u doba sječe i taj iznos diskontira na danas.

N. pr. U jednoj srednjoj šumi, u kojoj podstojno drveće ima ophodnju od 20 godina, uništili su kunići glodanjem na površini od 1 kat. jutra sve grabove i jasenove izbojke u dobi od 12 godina tako, da nema svrhe staviti ih na panj. Ako normalni prihod podstojnog drveća vrijedi 150 K po jutru i ako oglodana stabla zapremaju površinu od 0.3 k. jutra, to vrijednost odštete iznosi kod $p = 3\%$:

$$x = 150 \times 0.03 \times \frac{1}{1.03^{20-12}} = 45 \times 0.7894 = 35.50 \text{ K.}$$

U ovom slučaju ne može se tražiti odšteta za manju vrijednost zemljišta, jer će ponovni izbojci iz panja pokrivati tlo i štititi ga od sunca.

Ad b) Oštećeni dio sastojine može dalje do sječne dobe drugog neoštećenog dijela, rasti. Ovdje se mora analogno kao naprijed postupati. Manja vrijednost sječivog prihoda mora se na sadašnjost diskontirati. Razlika izmedju te vrijednosti i sadanje vrijednosti normalno uzraslog dijela sastojine u doba sječe, jednak je odšteti.

N. pr. Jedna 50 godišnja sastojina crnog bora jest od jeleni na jednoj četvrtini površine jako oguljena. Pošto je divljač u znatnom broju postreljana, to je osnovana nada, da se šteta ne će dalje činiti, a oguljena stabla moći će se proredom izvaditi.

Nu najveći dio stabala sačinjavati će ipak glavnu sastojinu, za koju postoji 100 godišnja ophodnja. Ova će stabla imati manje vrijednu deblovinu, te će sječivi prihod sada vrijediti 2000 K umjesto 2500 K; $p = 2\%$.

$$x = \frac{2 \cdot 500 - 2000}{1 \cdot 02^{50}} = 500 \times 0 \cdot 3715 = 186 \text{ K.}$$

3. Oštećenje pojedinog stabla gulenjem kore.

Ako će stablo uslijed gulenja kore u svojem uzrastu znatno zaostati, to je odšteta jednak razlici prihodne vrijednosti normalno uzraslog stabla i vrijednosti prije reda užitog stabla; ako pak stablo može rasti do sječne dobe, to je odšteta jednak diskontiranim vrijednostima normalno uzraslog stabla i oštećenog stabla.

N. pr. a) Pojedina na samo stojeća hrastova stabla u dobi od 60 godina, jako su gulenjem kore oštećena, te mogu još 20 godina rasti. Kod sječive dobe od 120 godina vrijedilo bi neoštećeno stablo 150 K, a u 80. godini imati će vrijednost

$$\text{od } 30 \text{ K; } B + V = 4 \text{ K; } p = 3\%.$$

$$x = \frac{A_{120} - (B + V)(1 \cdot 0 p^{120-80} - 1)}{1 \cdot 0 p^{120-60}} - \frac{A_{80} - (B + V)(1 \cdot 0 p^{80-60} - 1)}{1 \cdot 0 p^{80-60}} = \\ = (150 - 4 \times 4 \cdot 8916) \times 0 \cdot 1697 - (30 - 4 \times 0 \cdot 8061) \times 0 \cdot 5537 = \\ = 22 \cdot 13 - 14 \cdot 83 = 7 \cdot 30 \text{ K.}$$

b) Pojedina smrekova stabla u 50. godini oguljena su po divljači tako, da će u doba sječe od 80 godina mjesto 40 K, imati vrijednost od 32 K; $p = 3\%$. Kolika je odšteta u 50. godini?

$$x = \frac{40 - 32}{1 \cdot 03^{30}} = 8 \times 0 \cdot 412 = 3 \cdot 30 \text{ K.}$$

III. O štećenje pojedinog stabla savijanjem češljanjem rogovlja.

Ovu vrst štete proizvodi divljač samo na pojedinim stablima. Ako tako oštećena stabla sačinjavaju sastavni dio jedne sastojine, to se pita, da li se dotična stabla mogu putem prorede izvaditi i da li ne će prostor, kojeg stablo zaprema, do konca ophodnje ostati neupotrebiv. U ovom smislu može se o šteti govoriti samo onda, ako je dotično stablo mnogo vrijedno, te je onda šteta jednak razlici prihodnih vrijednosti izmedju onog vrijednog stabla i lošijeg stabla, koje će se kasnije na mjesto prvog morati uzbunjati. Ako se oštećeno stablo mora izvaditi i ne može se s drugom vrsti zamijeniti, to se moraju odšteti pribrojiti kamati od zemljištnog i upravnog kapitala, te osim toga još i ta neproduktivna površina u račun uzeti. Pojedina oštećena (savijena) stabla imaju se procjeniti prema njihovoj prodajnoj ili troškovnoj vrijednosti na slijedeći način.

N. pr. a) U jednoj 20 godišnjoj bukovoj sastojini jesu pojedini 30 godišnji ariši tako savijeni, da se moraju posjeći. Kolika je odšteta kod 100 godišnje ophodnje, ako pojedino stablo ariša vrijedi 30 K, a bukve 10 K i $p = 2\%$?

$$x = \frac{30 - 10}{1 \cdot 02^{20}} = 20 \times 0.2051 = 4 \text{ K}$$

b) U jednoj 30 godišnjoj smrekovoj sastojini, savila je divljač pojedina 40 godišnja ariševa stabla, koja se moraju posjeći i koja daju čistu vrijednost od 1.50 K po stablu. Na taj način nastati će praznine pojedinog stabla od 20 m^2 , koje će se tek nakon 20 godina sklopiti. Ophodnja je $u = 80 \text{ g}$, $B + V = 600 \text{ K}$, $p = 2\%$ i kulturni trošak $c = 0.20 \text{ K}$.

Šteta se sastoji iz:

- 1. Iz troškovne vrijednosti pojedinog ariševog stabla.

$$\begin{aligned} & \frac{20}{10.000} \times (B + V) (1 \cdot 0 p^{40} - 1) + c \cdot 1 \cdot 0 p^{40} - 1 \cdot 50 = \\ & = \left(\frac{20}{10.000} \times 600 \times 1.208 + 0.20 \times 2.208 \right) - 1.50 = 1.89 - \\ & - 1.50 = 0.39 \text{ K} \end{aligned}$$

2. Iz odštete za golu površinu od 20 m² kroz 20 godina:

$$\frac{10}{10.000} (B + V) \cdot 0.02 \times \frac{1 \cdot 02^{20} - 1}{1 \cdot 02^{20} \cdot 0.02} = \frac{10}{10.000} \times 600 \times 0.02 \times \\ \times 16.3514 = 0.33 \text{ K}$$

Ukupno $0.39 + 0.33 = 0.72 \text{ K}$ po stablu.

c) Jedno na samo stojeće hrastovo stablo od 20 godina jesu jeleni svojim rogovljem tako savili, da se ono mora srušiti. Kolika je odšteta ako se u račun mora uzeti površina od 1 ara, koju bi stablo zauzimalo u doba sječe, ako $B + V = 700 \text{ K}$, $c = 0.8 \text{ K}$ i $p = 2\%$.

Odšteta je jednaka troškovnoj vrijednosti.

$$x = (B + V) (1 \cdot 0 p^n - 1) \times \frac{1}{100} + c \cdot 1 \cdot 0 p^n$$

$$= 700 \times 0.48 \cdot 0 \times 0.01 + 0.8 \times 1.4860 = 3.42 + 1.8 = 4.60 \text{ K}$$

IV. Odšteta, koju divljač učini gaženjem usjeva i mladih biljka.

Jeleni znadu često u velikim čoporima pogaziti posijano sjeme i mlade biljke, koje su nikle iz zemlje. Odšteta je u tom slučaju jednaka troškovnoj vrijednosti pogažene površine.

N. pr. Jeleni su posvema pogazili 2 godišnji jelov usjev, koji je izведен na strmoj površini sa porfirovom kamenom podlogom. Kolika je šteta, ako su kulturni troškovi iznosili po jutru 30 K i ako je $B + V = 400 \text{ K}$ i $p = 2\%$?

$$x = 400 (1 \cdot 02^2 - 1) \quad 30 \cdot 1 \cdot 02^2 = 400 \times 0.0404 + 1.0404 \times 30 = \\ = 47.37 \text{ K.}$$

Ako je samo jedan dio površine pogažen, to se ima osim troškovne vrijednosti poništenog dijela, još pribrojiti i odšteta koja će kasnije nastati odatle, što će se praznine ispuniti s istom ili drugom vrstom drva. U jednoj 5 godišnjoj 3 jutara velikoj borovoj kulturi pogazili su jeleni 0.5 jutara površine. Nastale čistine mogu se doduše popuniti, ali se u tu svrhu moraju upotrebiti smrekove biljke, koje se moraju još na osobit način

protiv obgrizanja zaštititi. Kolika je odšteta, ako je $B + V = 400$ K, kulturni troškovi borove kulture iznose 30 K, a smrekove 50 K po jutru, te ogradjivanje poslijednje 20 K po jutru i ako je $p = 2\%$.

1. Troškovna vrijednost borove kulture $0 \cdot 5$ površine jest
 $x = [400(1 \cdot 02^5 - 1) + 30 \cdot 1 \cdot 02^5] \times 0 \cdot 5 = (400 \times 0 \cdot 1041 + 30 \cdot 1 \cdot 1041) \cdot 0 \cdot 5 = 37 \cdot 38$ K

2. Razlika između kulturnih troškova smrekove i borove kulture $50 - 30 = 20$ K po jutru, ili za pol jutra = 10 K, a troškovi ogradjivanja smrekove kulture za pola jutra = 10 K.

Sveukupna odšteta = $37 \cdot 38 + 10 + 10 = 57 \cdot 38$ K.

V. Izrovanje tla u šumskim kulturama po divljim svinjama.

Divlje svinje znaju često velike štete učiniti izrovanjem tla u kulturama. Odšteta je jednaka troškovnoj vrijednosti poništenog dijela kulture i štete, koja će nastati popunjnjem nastalih praznina i troškova za poravnanje izrovanog tla.

N. pr. Divlje svinje su u 8 godišnjoj borovoj branjevini izrovale mlade biljke na površini od $0 \cdot 3$ k. jutra. Praznine se mogu popuniti s jelovim biljkama, koje su skuplje od borovih biljka, a osim toga će nastati gubitak u kvantitativnom i kvalitativnom pogledu radi tvorbe grana na rubovima, tako da će sjećivi prihod za 50% biti manje vrijedan od normalno uzrasle sastojine.

Ophodnja u = 60 godina; $B + V = 500$ K; kulturni troškovi borove kulture c = 30 K, a popunjnenje jelovih biljka sa poravnanjem izrovanog zemljišta stoji 40 K; sjećivi prihod 60 godišnje normalno uzrasle borove sastojine vrijedi 2000 K; $p = 2\%$.

$$x = [500(1 \cdot 02^8 - 1) + 30 \cdot 1 \cdot 02^8] \times 0 \cdot 3 + (40 - 30) \times 0 \cdot 3 + \frac{2000 \times 0 \cdot 05}{1 \cdot 02^{52}} = 36 \cdot 30 + 3 + 35 \cdot 71 = 75 \cdot 01$$
 K

VI. Uništenje šumskog sjemenja.

Jeleni, srne i divlje svinje mogu često žir, bukvicu i divlji kesten, koji se ručnim ili naravnim načinom posije, posvema pojesti. Pošto je time jednogodišnji prirast uništen, to se ima odšteta obračunati kao troškovna vrijednost jednogodišnje sastojine, ako nije moguće u istoj vegetativnoj periodi sjemenje proizvesti. U ovom poslijednjem slučaju imaju se troškovi ponovne sjetve namiriti.

N. pr. Divlje svinje su posvema uništile u proljeće izvedenu sjetužira. Kolika je odšteta, ako je $B + V = 700$ K; kulturni troškovi $c = 100$ K i $p = 2\%$?

$$x = 700(1 \cdot 02 - 1) + 120 \times 1 \cdot 02 = 700 \times 0 \cdot 02 + 120 \times 1 \cdot 02 = \\ = 136 \cdot 40 \text{ K.}$$

U proljeću izvedenu sjetužira jeleni su preko polovice pojeli, te se popunjeno može tek na jesen izvesti i to sa žirom koji je dvaput skuplji. $B + V = 700$ K, $c = 100$ K, veća cijena žiru = 30 K, $p = 2\%$.

$$x = \frac{1}{2} [700(1 \cdot 02 - 1) + 100 \times 1 \cdot 02] + 30 = 88 \text{ K.}$$

U jeseni izvedenu sjetu s pitomim kestenom divlje su svinje preko zime posvema pojele. Kolika je šteta, ako se u proljeću ponovno sjetva sa jednakim kulturnim troškovima može izvesti?

$$C = 50 \text{ K}; x = 50 \text{ K.}$$

S naprijed navedenim primjerima dovoljno smo razjasnili način kako se štete, koje divljač u šumi učini, imaju obračunavati. Nijesmo time sve slučajeve istakli, koji mogu u praksi doći do obračuna štete, ali smo i sa ovo malo primjera dovoljno poslužili korisnoj stvari, koju svrhu smo si u početku ovoga članka u dužnost stavili.

Dr. Gj. Nenadić,

Križevačka imovna općina u slovu i broju.

(Socijalno-ekonomska monografija.)

Piše B.

(Nastavak).

Teritorij imovne općine križevačke, izuzevši Ivanić-grad, mjeri površinom $31\frac{1}{2}$ milja, ili 318597·18 katastralni rali, ili 1813 kvadratnih kilometara.

Od zemljista ovdje spomenutoga, će nam na pojedine vrsti težatbe, pa produktivno i neproduktivno tlo odпадajuće brojeve, označiti na slijedećoj strani nalazeća se skrižaljka, sastavljena temeljem zak. članka VII. ex 1875. kako se još sada većinom u katastru i gruntovnici vodi tlo, dok ne bude proveden zakonski članak V. ex 1909.

Od površine 112 590·75 katastralnih jutara šuma otpada: na državne šume: 44.536·67 rali; križevačke imovne općine: 51.673·16 rali; na privatne i zemljistične zajednice: 16.380·92 rali

Premda brojevi skrižaljke ne predočuju u cijelosti današnje faktično stanje vrsti težatbe tla teritorija imovne općine križevačke, jer je jedna kultura ustupila zemljiste drugoj — osobito vinogradi uslijed katastrofalne zaraze filokserom; moramo im priznati, da nam u glavnome, dakle i glede vinograda, kojima se njihovo zemljiste vraća regeneracijom na američkoj podlozi — predočuju razmjerje, u kojem se danas produktivno tlo teži.

Katastralna izmjera obavljena je još za vrijeme vojne uprave izmeđ 60. i 70. godine prošlog vijeka osnovkom koordinatnog sistema ivaničkog t. j. meridijana prolazećeg kroz sredinu tornja samostanske crkve u Kloštru Ivaniću.

Ta izmjera ima pogriješaka triangularnih i onih detalja, specijalno, da priključci sustava pokazuju otklon smjera, dok je računanje mreže, izhodeći iz jedne tačke stranice trokuta, obavljeno dotle, dok se razlike nisu većma osjećale, a tad je dalje računanje nastavljeno priključkom samo na jednu stranicu bez obzirce na izhodište i ostale triangularne stranice.

Sve te mane izpravljaju se katastralnom reambulacijom. Teritorij imovne općine križevačke broji 115 poreznih općina

O pćina	Cijela površina	Oranice i vrtovi	Livade	Vino-gradi	Pašnjaci	Šume	Plodno tlo	Neplodno tlo	% od cijele površine		
									Plođnogača	Neplođnogača	
k a t a s t r a l n i h r a l i s a d v i m a t e											
Vojakovac sa Branjskom	3459276	11265.94	3821.35	1123.81	1113.76	16240.52	33565.41	1027.35	97.03	2.97	46.94
Sv. Ivan Žabno.	21351.89	9632.48	3020.81	481.36	812.25	6663.00	20635.90	715.99	96.65	3.35	31.24
Farkaševac.	23649.71	9114.34	2917.17	134.45	1069.40	9220.87	22456.23	1193.48	94.95	5.05	38.98
Gudovac.	27079.48	12592.95	4770.62	984.46	573.76	8231.63	26267.42	812.06	97.00	3.00	30.39
Ivanjska i Štefanje.	27473.41	11455.71	4310.32	390.53	2325.90	7919.69	26442.15	1031.26	96.25	3.75	28.83
Čazma.	33865.75	11509.28	3480.49	493.65	2396.04	14823.78	32703.24	1162.51	96.58	3.42	43.77
Kloštar Ivanić.	30096.33	12183.16	4371.14	743.24	1752.81	9543.61	28593.96	1502.37	95.00	5.00	31.71
Križ.	27013.07	10377.25	4303.82	485.30	2038.45	8724.95	25929.77	1083.30	95.99	4.01	32.31
Berek.	30301.01	10391.38	3041.43	369.42	1968.31	13651.77	29425.31	875.70	97.11	2.89	45.05
Garešnica.	20607.14	11339.11	2334.55	285.31	1029.82	5006.68	19945.47	661.67	96.79	3.21	24.30
Vukovje.	24679.59	9938.44	2393.02	330.62	2713.96	8583.25	23959.29	720.30	97.08	2.92	34.78
Veliki Zdenci i Hergovac.	17887.04	10694.16	2049.84	113.96	517.90	3975.00	17350.86	536.18	97.00	3.00	23.22
Ukupno.	318597.18	130554.20	40817.56	5000.14	18312.36	112590.75	307275.01	11322.17	96.45	3.55	35.34

spadajući pod 4 procjenjena kotara zagrebačkog katastralnog okružja i pod 4 porezna ureda bjelovarskog financijalnog ravnateljstva, kako nam to pokazuje slijedeća skrižaljka:

Procjenbeni kotar	Porezni ured	Općina	P o r e z n a o p Ć i n a
Križevci	Koprivnica	Sokolovac	Branjska
		Sveti Ivan Žabno	Orkvena, Cubinac, Stari Glog, Novi Glog, Hrsovo, Kraljevac, Rovišće, Sv. Ivan Žabno, Tučenik
	Križevci	Vojakovac	Apatovac, Carevdar, Đurđić, Kloštar, Marinovac, Osijek, Raščani, Sesvete, Sveti Petar Čvrstec, Vojakovac, Trema
Bjelovar		Farkaševac	Zvonik, Zabrdje, Vukšinac, Kabal, Srb. Kapela, Habjanovac, Haganj, Fuka, Farkaševac, Cugovac, Brezine, Bolč
		Gudovac	Klokočevac, Zabrdje, Prgomelje, Predavac, Podgorci, Obrovnica, Korenovac, Kakinac, Gudovac, Galovac, Draganić, Prezovac, Plavnice stare, Sredice
		Ivanska	Ivanska, Martinac, Narta, Križić, Petrička, Sredska, Đurđić
Garešnica	Bjelovar	Berek	Berek, Gornja Garešnica, Kostajnovac, Stara Ploščica, Nova Ploščica, Ruškovac, Samarica, Šimljana
		Garešnica	Pašjan, Palešnik, Prokop, Popovac, Mlinska, Garešnica Dolnja, Ciglenica, Dišnik, Kajgana, Tomašica
		Vukovje	Bršljanica, Čaire, Kanižka Iva, Kapelica, Stupovača, Vukovje, Kutinica
		Hercegovac	Trnava, Klokočevac, Hercegovac, Trnovitica, Ladislav
		Veliki Zdenci	Veliki Zdenci
Križ	Čazma	Štefanje	Štefanje, Lamicac, Blatnica, Šušnjara
		Čazma	Bojana, Bosiljevo, Cerina, Draganac, Miklouš, Pobjenik, Siščani, Vagovina, Vrtlinska, Čazma
		Kloštar Ivanić	Lonja, Kloštar Ivanić, Bešlinac, Sarampov, Obreška, Lipovčani, Caginec
		Križ	Dabci, Križ, Novoselec, Okešinec, Širinec, Sumečani, Sušnjari, Hrastilnica

Porezna općina Branjska spada kr. gruntovnoj oblasti suda u Koprivnici, porezne općine upravne općine Sv. Ivan-Žabno i Vojakovac onog u Križevcima, porezne općine upravne općine Štefanje, Čazma, Kloštar Ivanić i Križ onog u Čazmi, porezne općine upravne općine Berek, Garešnica, Vukovje, Hercegovac, Veliki Zdenci onog u Garešnici, porezne općine upravne općine Ivanska, Gudovac i Farkaševac spadaju kr. grunt. oblasti kod zbornog suda (kr. sudbenog stola) u Bjelovaru.

Sastav novih gruntovnih uložaka obavljen je za kotar Križevci, Koprivnicu, Čazmu i Garešnicu, dok se sad obavlja za kotar Bjelovar i nekoje općine križevačkog kotara, naročito upr. općine Vojakovac. Gruntovnice šuma imovne općine križevačke i državnih šuma kao veleposjeda, vode se kao posebna gruntovna tijela u gruntovnici zbornog suda u Bjelovaru.

U čitavoj granici, dakle i u teritoriju imovne općine križevačke plaća se 17·1% od čistog prihoda kao zemljarina i to do 1. I. 1913., a nakon toga plaćati će se prema zak. članku V. ex 1909. — 20% — dok je kućarina zakonskim člankom VI. ex 1909. propisana po novome već od 1. siječnja 1910.

Slijedeća skrižaljka pokazuje nam katastralni čisti prihod po jutru prema vrsti težatbe.

Procjenbeni kotar		Križ	Križevci	Bjelovar	Garešnica
Pašnjaci	Sume razred				
		25	20	30	20
		50	30	50	30
		80	60	80	40
		100	85	95	50
		120	110	140	70
		140	130	160	120
		240	160	180	170
		280	190	220	170
		80	25	25	25
		60	75	75	75
		140	150	150	120
		260	300	300	240
		400	425	425	400

Procjenbeni kotar				Križ	Križevci	Bjelovar	Garešnica		
Oranice	Livade	Vinogradi							
			ra z r e d						
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
čisti prihod po katastralnoj relaci novčićima									
				950	600	450	—		
				1300	950	600	200		
				1650	1400	800	400		
				2000	1700	1000	700		
				2350	2000	1 00	900		
				350	350	350	340		
				600	600	600	550		
				800	800	800	700		
				1000	1500	1050	900		
				1100	1150	1150	1000		
				380	300	425	320		
				600	400	550	425		
				700	600	700	550		
				825	800	825	700		
				985	975	1000	800		

U sva 4 procjenjena kotara razredbeno područje je jedino.
Procjena čistih prihoda proračunana je naputcima pri pro-
vedbi zakonskog članka VII. od god. 1875. o uredjenju zemljari-
ne, a naročito za šume onim, izdanim po ministarstvu finan-
cija 17. V. 1876. broj 24163.

Mimogredce neka nam bude dozvoljeno spomenuti definiciju šuma, što no ju rabi taj naputak:

»Pod šumama se razumjevaju sva ona zemljišta, koja su stalno drvarenju namijenjena (zak. čl. VII. § 10. 1875.), dakle ne samo onaj prostor, što no je doista obrašten drvećem, nego prema naravi stvari i ona površina, koja je stalno namijenjena gojitbi šuma, po tom dakle i šume isječene, u opće i onda, ako se u svrhu njihova iznovičnoga pošumljenja kratko vrijeme i samo kroz nekoliko godina iz njih druga kakova korist vuče; nadalje, obrašćene šumske plešine (čistine zak. čl. VII. § 6. 1875.), koje se ne oru niti ne kose; kao i one šumske plešine, koje se istina kratko vrijeme oru i kose, nu koje će se poradi toga, što sačinjavaju cijelost šume, i što su uvrštene u dotičnu upravnu osnovu, tekar onda pošumiti zajedno sa susjednim šumama, kad one isječene budu“.

Za svaki razred katastralnog čistog prihoda uzeta je uzor čestica i uzeta srednja cijena prihoda — kod šuma srednja cijena na panju.

Da prikažemo jasnije katastralnu vrijednost teritorija imovne općine križevačke, neka nam služe slijedeći zaobljeni brojevi porezne snage godine 1909. (izravnih poreza) po općinama:

Vojakovac	40 000	kruna
Sv. Ivan Žabno	35.900	"
Farkaševac	33.700	"
Čazma	38.700	"
Križ	45 700	"
Kloštar Ivanić	56.600	"
Ivanska	24.900	"
Berek	27.100	"
Garešnica	37.200	"
Vukovje	21.900	"
Hercegovac	26.800	"
Veliki Zdenci	8 400	"
Gudovac	59.600	"
Štefanje	10 300	"

Prema tomu je ukupna porezna snaga izravnih poreza, bez lovnih karata i vojnih taksa, cijelog teritorija imovne općine križevačke, bila godine 1909. oko 466 800 kruna.

Pred par godina iztakao je narodno gospodarstveni izvještitelj u izvješću upravnog odbora županije bjelovarsko-križevačke, da se ne opaža u poljoprivrednoj grani narodnog gospodarstva dovoljnog napretka usprkos poduka u školi i naredbama, te dobrom primjeru doseljenika iz Česke i Moravske, jer se u našeg seljaka još uvijek vidi onaj primitivni način obradivanja i dubrenja oranica i nedostatna njega usjeva.

Nama je ovdje takodjer usvojiti i opetovati riječi profesora Lenarčića što no ih je rekao za čitavu županiju i za teritorij imovne općine križevačke, istakнуvši pri tom, da blizu 20.000 rali godimice ostaje na ugaru. Živinogojstvu daje naš narod više brige, a mnogo puta i na teret ostalog gospodarstva

a većinom nerazmjerno prema ostalom gospodarstvu, timareći više blaga, nego li ga iz svog zemljišta prehraniti može, potražujući otvarenja paši i mlađih branjevina šumskih i priječeći pravilno kultiviranje sjećina i šumskih čistina. U nekojim krajevima čitava skoro sela bave se hranjenjem blaga od sajma do sajma, kao pretržice.

Naš krajšnik voli blago na paši, nego li u staji, negledeći, da mu time izostaje potrebno đubre, a po tom i dobar prirod na polju, od čega više puta i nestaćica kruha i krmiva i stelje, a od tuda molbe za otvorenje paše, za listinac kao stelju i nenaravni hipotekarni zajmovi i mjenice, koji ga gdjekada materijalno uništaju a na njegov posjed dolazi tuđinac, koji ga poduči, kako valja zemlju obradivati, ali prekasno.

Da prikažemo stanje živinogojstva našega kraja, neka nam služi slijedeća skrižaljka prema stanju g. 1910.:

O p ē i n a	G l a v a				
	konja	rogate marve	svinja	ovaca	koza
Vojakovac	1001	3615	1788	298	—
Sv. Ivan-Žabno	1484	3796	1700	918	—
Farkaševac	1090	5419	2400	00	—
Čazma	516	2510	922	—	38
Kloštar Ivanić	1076	3834	487	—	—
Križ	446	2224	2027	—	—
Štefanje	176	1819	318	92	109
Ivanska	746	3890	910	35	208
Berek	1009	3954	2166	404	190
Garešnica	648	3696	1248	85	40
Vukovje	711	3857	1821	641	203
Hercegovac	866	2694	1176	440	—
Veliki Zdenci	389	1210	960	—	—
Gudovac	1049	2954	1338	112	—
Ukupno . . .	12007	44502	17761	3085	788

Iz ove skrižaljke razabratи jest, da je najrazvijenije govedarstvo, dok je krmadarstvo palо radi bolesti svinja, za uzgoj ovaca i koza neprilično je tlo, a niti naš narod ne mari za tu ekonomiju. Peradarstvom bave se žene, što za kućnu porabu, što za prodaju, te vole pilićarima prodavati, koji zalaze i u najzabitnija sela po perad i jaja.

Krajišnici vole svoj prirod i blago prodavati na sajmovima, kojih imade godimice u Bjelovaru 14, u gradu Ivaniću 10, a na ostalom teritoriju imovne općine križevačke 177, ne računajući ovamo manje sajmove tijedne, dok su im i sajmov obližnjih mjesta i gradova također za trgovinu prikladni.

Osim domaćeg obrta ne ima na teritoriju imovne općine križevačke, nikakove veće industrije. Lih u okolini grada Bjelovara kultivira se cikorija, koja se prodaje sušioni u Bjelovaru. Tlo se obrađuje većinom za žitarice i okopavine, a manje za krmivo. Ograde, podkućnice i livade u najvećoj su vrijednosti.

Dok nije predana prometu željeznica Križevci—Bjelovar, pak nastavak ove do Virovitice i Lonjsko-poljska pruga, bilo je zemljište u dosta niskoj cijeni.

Povećanjem prometa tim prometilima, uređenjem drumova i puteva, te sveopće skupoće, može naš seljak koli svoj prirod, toli i zemljište uz visoku cijenu prodati. Prije svojih dvadeset godina bilo je cijelih posjeda sa kućom na prodaju za 300 K, a kravu muzaricu bilo je dobiti za 100 do najviše 300 kruna.

Danas je primjerice u okolini Bjelovara vrijedna jedna katalivade do 2000 kruna, a ral ograda cijeni se na 1800 kruna, dok je poljska zemlja poskočila na 800 do 1000 kruna.

Krava muzarica cijeni se na 400 kruna, a simentalka se ne prodaje ispod 600 kruna. Odraslige krmče za ugoj vrijedi 40 do 60, a i više kruna — dok seljak za odojče traži takovu svotu, da prolazi svakoga volja za tu dobру pečenku.

* * *

Svako skoro selo ima svoj mlin (vodenicu), a vlasnici zovu se ketuše, po čem i nazivaju vodenicu ketuškom. Pravo na meljavu dijele u redove, a jedan čitavi red broji pravo meljave 24 sata, $\frac{1}{2}$ reda 12 sati i t. d. Ketuši mlina upravljaju mlinom i nabavljaju si mlinaru, kojim se pogadaju za ujam, dok inake plate ne dobiva. Obično dvije litre ujma bere od vreće od stranog, a jednu od ketkuše. Ketuši si melju sami, a stranima mlinar. Popravke i uzdržavanje mlina ili obavljaju ketuši sami, ili je u pogodbi, da to mora mlinar činiti.

Vrijedno je spomenuti, da na teritoriju imovne općine križevačke ima desetak novčanih zavoda, a obližnji gradovi kao Bjelovar, Križevci, Ivanić grad i Daruvar obiluju njima, osim toga bavi se vjeresijom i svaki skoro trgovac i trgovčić. Svako već selo skoro imade krčmu, a po koje i više njih, dok se veća mjesta i trgovinama ponositi mogu.

Godine 1909. obstojale su na teritoriju imovne općine križevačke sljedeće kružne peći za proizvodnju opeke i crijepe i to: jedna u Sv. Ivanu Žabnom, jedna u Sredicama, dvije u Ivanskoj, jedna u Bunjanima, jedna u Gornjem Šarampovu, jedna u Garešnici, jedna u Hercegovcu; paromlini u Sredicama, Narti, Mostarima, Štefanju, Čazmi, Garešnici, Berek; mlinovi sa motorom na benzin ili plin u Sumečanima, Lipovčanima, Vojnom Križu, Cagincu, Trnovitici, Popovcu, Hercegovcu, Bršljanicu, Rogoži (Stupovača), Vukovju; parne pilane u Hercegovcu i Garešnici.

Vrijedno je ovdje spomenuti, da je 1909. u Bjelovaru opstao parni mlin, sušiona cikorijinog korijenja, tvornica octa, kružna peć i mlin sa bencin-motorom, a u Križevcima tvornica kefa, pivovara, kružna peć, paromlin i parna pilana, dok je u Ivanić gradu obstojaо mlin sa bencin-motorom. Sva ta poduzeća u uskom su vezu bud kupnjom, bud prodajom, to jest općenito rečeno prometom Krajišnika teritorija našeg.

* * *

Ma da su hrvatski staleži i sabor uvijek hrvatsko-slavonsku Krajinu smatrali pripadnim dijelom naše domovine, spadalo je ipak područje vojne Krajine među njemačke naslijedne zemlje i sačinjavalo poseban teritorij.

Zakoni vrijedni za Hrvatsku i Slavoniju do 1871. godine naglašuju izuzetak vojne Krajine, dok tek nagoda izmeđ Ugarske i Hrvatske od 1868. u § 66. pripominje 11 krajiških pukovnija teritorijem Hrvatske i Slavonije.

Već je patentom od 1. lipnja 1811. uveden u varaždinsku Krajinu građanski zakon t. j. u vrijeme, kada je pro-

glašen u tako zvanim njemačkim naslijednim zemljama, dok je za ostalu Hrvatsku i Slavoniju uveden tek godine 1852.

Isto je tako i opći šumski zakon posebno za bivši Provincijal uveden cesarskim patentom od 24. lipnja 1857., a posebno za vojnu Krajinu okružnicom od 7. veljače 1860.

Gornje činjenice mimogredce spomenusmo, dok će nas socijalna i agrarna legislatura od god. 1871. više zanimati.

Znameniti dan 8. lipnja 1871. donaša varaždinsko-križevačkoj Krajini novu dobu.

Cesarsko-kraljevskom naredbom datiranom spomenutim danom, razvojačena je križevačka Krajina i otpala od vojno-krajiške sveze te predana građanskoj upravi i time utjelovljena materi zemlji.

Istim danom datiran je i kraljevski otpis, kojim su u krepst postavljeni i zakoni od 8. lipnja 1871.

a) o ustanovama za otkup drvarine, pušarine i šumarine krajiških stanovnika iz državnih šuma u području vojne Krajine.

b) o promjeni nekojih administrativnih uredbi u vojnoj Krajini.

c) o organičnim uredbama gradskih i seoskih općina u vojnoj Krajini.

Poslovi šumarski prelaze na kr. ugarsko ministarstvo finančija, a ini poslovi na zemaljsku upravu i municipijalne oblasti. U političkoj i pravosudnoj upravi nadošao je hrvatski jezik kao službeni.

I pod građanskom upravom ostali su Krajišnici u potpunom neograničenom pravu vlastništva svoga zemljišta i nepokretnina, koje su posjedovali, te koje su stekli na temelju zakona postojećeg za c. kr. vojnu Krajinu onako, kako je to u gruntnim knjigama provedeno bilo.

Ni poslije utjelovljenja njihova nije im se nametnuo otkup zemljišta ili rabote, odnosno odštete za radnje, što su ih od zemljišta svoga prije u naravi morali davati. Oni su oprošteni od svakoga priteza za hrvatsko-slavonsku zemljorasteretu zakladu. U pogledu dobivanja soli ostalo je nepovrijedeno pravo njihovo. Teritorij imovne općine kaošto i grad Ivanić dobiše

pravo, da izašalju u hrvatski sabor svoje zastupnike, u kojemu su danas zastupani izbornim kotarom križevačkim, bjelovarskim, čazmanskim križkim i hercegovačkim. Za sve državljanе austro-ugarske monarkije prestalo je ograničenje sticanja nepokretnina u teritoriju imovne općine križevačke tako glede maksimalne mjere posjeda zemljišta, kao i glede opredelenja broja negibivosti.

Tom ustanovom otvoren je put naseljivanju našeg teritorija u većoj mjeri, a otvorena su vrata u Krajinu i Jevrejima, koji do 8 lipnja 1871. niti su smjeli trgovati (do li na slobodnim godišnjim sajmovima), a kamo li stanovati i sticati nekretnine.

Jur temeljni krajiški zakon od 5. svibnja 1850. dozvoljavao je diobu zadruga propisavši kao najmanju količinu dijela pojedinog djelbenika uz kuću za stanovanje, 6 rali nekretnina temeljnog imutka (t. z. Stammgut) u oranicama i livadama, kao selište, dok zakon od 8. lipnja 1871. označuje 6 rali u pravilu kao minimalnu mjeru neotudivih zemljišta krajiško-zadružnih — a dozvoljava prodaju i ovih putem ovrhe uz dozvolu oblasti.

Tim ustanovama dana je Krajišnicima dovoljna sloboda raspolaganja vlastitim nekretninama i udaren početak raspadanju zadruga pak vidimo također, da već godina 1871 i slijedeće nose sijaset dioba krajiških zadruga na teritoriju imovne općine križevačke.

Mnogo je zadruga razdijeljeno tada i potajno, te su tek nakon većeg niza godina kod uređenja novih gruntnica i gruntnih uložaka u pojedinim kotarima, gruntno provedene, dok ih imade još i danas tamo, gdje se stranke nagoditi ne mogu, de facto razdijeljenih, al u gruntnici kao takove ne provedene.

Ne ćemo duljiti o zadrugama i zadružnim pravom, jer to pitanje u većoj mjeri ne spada ovamu, a onaj koji se zanima za to, naći će o tomu mnoge rasprave i djela specijalista (Dr. I. Strohal i t. d.).

Ne trebamo opetovati, da sve ustanove, koje ovde istaknusmo, nose našem krajiškom puku novu epohu, novi život, stvorivši ga gradaninom slobodnim od vojnog zapta.

Ustanovama od 8. lipnja 1871. uređena je i uprava općina koli mjestnih, toli upravnih. Sve te previšne odredbe, datirane 8. lipnjem 1871. uzakonjene su zakonskim člankom sabora kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije od 30. prosinca 1873. Svaka slijedeća godina donijela je po koji zakon, po koji naputak i naredbu, koli na polju sudstva, toli na upravnom i financijalnom, a ne manje uređujući socijalni i društveni život, dajući dovoljnu brigu ekonomskom napretku našeg seljaka.

Ma da ne mislimo ovdje iznašati sve ustanove i propise, jer za to nije ovdje mjesto, valja nam ipak nekoje spomenuti

Zakonski članak od 30. prosinca 1873. dokida davanje javnih težaka, ustanovljujući otkup u novcu. Zakonski članak VII. od 1872. zajedničkog sabora uređuje obrt, zakonski članak VIII od 1874. uvada metričku mjeru, zakon od 14./I. 1873. uređuje poljsko redarstvo, zakon od 26./XI. 1876. nosi ustanove o promicanju zemaljske gojitbe i kulturnim vjećima. zakon od 25./X. 1881. ustraja zakladu za promicanje gospodarskih svrha, zakonom od 18./II. 1875. ustrojen je statistički ured, zakonskim člankom VII. 1875 uređuje se zemljarina, a zakonskim člankom XXII od 1885 očevidnost zemljaričkog katastra. Ustroj županija i uređenje uprave u županijama i kotarima provedeno je zakonom od 5./II. 1886. Zakonskim člankom XVII. od 1892. uvedena je krunska vrijednost Zakonima od 1894. uređuje se šumarsko-tehnička služba kod političkih oblasti, i uvađaju propisi za uživanje zemljišta zemljištnih zajednica. Zakonom od god. 1893. stupa u krepost novi lovski propis. Porezni zakoni od god. 1909. preinačuju dosadanje državne daće. Svi ovdje istaknuti zakoni i propisi, kao što i oni koji zasijecaju u bit, vlasništvo i promet, kao i zdravstvo našeg seljaka, razno su na nj uplivisali. Mnoge ma i korisne ali moderne ustanove, nije naš Krajišnik shvatio i upotrijebio u svoju korist. To vidamo i danas, dok se kultura intelektualna ne raširi i do najmanjega i u zabitnim selima.

Tome ali treba vremena, jer ustanove i naputci ostaju tek ustanovama i naputcima, dok prirodnim putem narodna evolucija polagano kroči.

(Nastavit će se.)

Osobne vijesti.

Odlikovanja Njegovo cesarsko i kraljevsko apoštolsko Veličanstvo blagoizvoljlo je Previšnjem riešenjem od 5. siječnja t. g. ces. i kr. komorniku naslijednom članu velikaške kuće zajedničkog državnog sabora i sabora kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, Marku grofu Bombellesu, premilostivo podieliti dostajanstvo pravog tajnog savjetnika uz oprost pristojba.

Ovo previšnje odlikovanje mnogodišnjeg prezaslužnog predsjednika hrvat-slavonskoga šumarskoga društva u veliko će razveseliti mnogobrojne njegove štovatelje i prijatelje, a napose članove spomenutoga našega društva. Čestitamo stoga Njegovoj Preuzvišenosti najsrdaćnije, a u budućem broju osvrnuti ćemo se na to odlikovanje opširnije.

Imenovanja. Kr. ugar. ministar za poljodjelstvo imenovao je kr. šumsko-inžinirskog vježbenika Antuna Marića, kr. šumarsko-inžinirskim kandidatom u XI. plaćevnom razredu.

Ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije imenovao je apsolvente kr. šumarske akademije u Zagrebu, Josipa Štefovića i Petra Škrljca, privremenim šumarskim vježbenicima kod gjurgjevačke imovne općine.

Zakoni i naredbe.

Instruiranje spisa o diobi nekretnina zemljišnih zajednica bivših urbarskih općina. Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 31. listopada 1910. broj 56.062, upravljena na sve kr. županijske oblasti, te županijske upravne odbore.

Pošto se je opazilo, da ovamo prispjevaju vrlo manjkavo instruirani spisi odnoseći se naročito na individualnu diobu nekretnine a zemljišnih zajednica bivših urbarskih općina, te na ustanovljenje redovitog i izvanrednog prihoda od glavnica zemljišnih zajednica, to valja u buduće nastojati, da svaki takav spis, koji se putem kr. županijske oblasti bud putem županijskog upravnog odbora predlaže kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskoj vladji, odjelu za unutarnje poslove, bude takodjer obložen i zvešćem i mnenjem kr. županijskog šumarskog nadzornika iz kojeg će se moći razabrati:

1. koliko i kakvoga zemljišta je dotična zemljišna zajednica prigodom segregacije dobila, koje u koju svrhu, te na koliko selišta;

2. sve one okolnosti, koje bi mogle biti odlučne za riešenje samoga predmeta, kao n. pr. da li je šumska parcela dala dana zajedničarima u ime pašnjaka, da li je u tom slučajudrvna gromada bila uračunata u šumsku kompetenciju ili nije;

3. gdje je nužno, ima se odmah i opisati stanje tla i šume, te naročito označiti oni dijelovi, koji su na absolutno šumskom tlu.

4. Imade se naročito istaknuti, da li su stanoviti dijelovi posjeda zemljišne zajednice prigodom segregacije ili inim načinom (kao na pr. poklonom, kupom, zamjenom itd.) u posjed zemljišne zajednice došli, te da li je usled toga temeljna, segregacionalnom osudom dopitana površina šumskog ili pašnjačkog tla promjenjena.

Ti podatci imadu se crpiti iz segregacionalnih osuda i razpravnih spisa te predajnih zapisnika, (koji se mogu službenim putem dojaviti od kr. sudbenih stolova, kao urbarskih sudova), zatim iz starih i novih katastralnih posjedovnih listova, starih i novih gruntovnica, segregacionalnih i gruntovnih nacrta i t. d.

Prepisi takovih izvješća i mnjenja imadu se sačuvati za eventualnu kasniju službenu uporabu.

Biti će također uputno, da kr. šum. tehničari otvore za bilježnice o tako sakupljenim izvadcima iz segregacionalnih i drugih spisa, te da u buduće u tim zabilježnicama sve na dotičnu zemljištu zajednicu odnoseće se važnije stvari zabilježe, jer će tako ne samo njima, nego i drugim urednicima biti znatno olakšan posao, kada će imati u sličnim predmetima zemljištnih zajednica sastavljati izvješća i davati strukovna mnjenja.

U ostalom upozoruje se naslov u pogledu instruiranja spisa o diobi ili otudjenju zemljišta zemljišnih zajednica na naredbu kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 3. veljače 1907. broj 34230 ex 1905.—a o razpoložbi i upravi sa šumskim glavnicama zemljišnih zajednica na naredbu kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 26. svibnja 1898 broj 31.735.

U Zagrebu, dne 31. listopada 1910.

Za bana kr. banski savjetnik:
Jakšić v. r.

Broj III. A. 1370. ex 1910.

Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove, od 7. prosinca 1910. broj III. A 1370., kojom se izdaju ustrojne ustanove za kr. hrv.-slav. zemaljski zavod za istraživanje tla u Zagrebu.

§. 1.

Pod neposrednim nadzorom kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade ustrojava se kr. hrv.-slav. zemaljski zavod za istraživanje tla i spaja s tloznanstvenim kabinetom kr. šumarske akademije u Zagrebu.

§. 2.

Zadaća je toga zavoda baviti se tehnologijom tla uopće.

On će služiti:

a) naučnim svrhama kr. šumarske akademije;

b) u smislu §. 3. naredbe kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove, od 3. srpnja 1909. broj III. A 7522 agrogeološkoj sekciji geološkog povjerenstva za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju;

c) praktičnim svrhama domaćih gospodara.

Ispitivati će i proučavati odnose i osebujnosti tla u Hrvatskoj i Slavoniji, da se stvori sigurna podloga i za tehničke melioracije tla i za gospodarsku i šumarsku kulturu Hrvatske i Slavonije uopće.

U zavodu daje se prilike osobama, koje se žele uputiti u istraživanje tla, da to dozvolom kr. zemaljske vlade nauče.

Zgodimice će se u zavodu prirediti praktični tečajevi o poznavanju tla za šire slojeve.

§. 3.

Zavodsko osoblje vrši u smislu naredbe od 3. srpnja 1909. broj III. A 2275 o ustrojenju geologiskog povjerenstva, te u smislu §. 2. točke b) ove naredbe poslove agrogeologiske sekcije geologiskog povjerenstva.

Rad ove sekcije raspada se na rad u terenu i na rad u laboratoriju.

Sistematski rad u terenu obavljat će se na temelju radnog programa, koji će predstojnik zavoda kao odsječni agrogeolog za svaku godinu u sporazumu sa predstojnikom geologiskog povjerenstva posebno izraditi i kr zemaljskoj vladi preko toga predsjedništva na odobrenje predložiti.

Isto tako će zavod preko predsjedništva geologiskog povjerenstva predložiti i štampanje publikacija agrogeologiske sekcije

§. 4

Oblasti su dužne osoblju zavoda za istraživanje tla, odnosno osoblju agrogeologiske sekcije kod radnja, koje se u javnom interesu izvode u terenu, ići u svemu na ruku, tako, da se poslovanje toga osoblja u svakom slučaju bez zapreke provesti može.

§. 5.

Zavod je dužan na istraživanje pripisani materijal odmah istražiti, te posljedak istraživanja najkasnije u roku od 14 dana priopćiti stranci, koja je istraživanje zatražila. Ako bi koje istraživanje dulje trajalo, imade se o tome dotična stranka u navedenom roku obavjestiti.

§. 6.

Istraživanja imadu se izvadjati po medjunarodnim jedinstvenim propisima, pa se kod svakog istraživanja imade stranci označiti i u posebnom zapisniku zabilježiti način izvedenja (§. 9.).

Za uzimanje uzoraka tla izdat će zavod stranci na zahtjev posebni i naputak.

§. 7.

Za istraživanja u terenu, koja bi se imala izvesti na zahtjev privatnika, a ta bi trajala predvidljivo preko 8 dana, imade dotična stranka glede izaslana zatražiti dozvolu kr zemaljske vlade, koja će, pošto sa-sluša predstojnika toga zavoda, shodno odrediti.

§. 8.

Zavod može odbiti molbe privatnih stranaka, ako idu za tim, da se u roku, koji određuje stranka, izrade odviše zamašna istraživanja, a

kod većih radnja u terenu tražit će novčani predujam za osiguranje putnih troškova zavodskog osoblja.

§. 9.

Svako strukovno mnenje, koje zavod daje na temelju provedenih istraživanja, treba da sadržaje:

- I. tekući broj, pod kojim je istraženi predmet unešen u zavodski urudžbeni zapisnik;
 - II. naziv stranke, koja je dostavila istraženi predmet;
 - III. oznaku i opis istraženoga predmeta;
 - IV. točan opis načina, po kojem je analiza izvedena i naznačenje dotične metode (§. 6.);
 - V. posljedak istraživanja;
 - VI. jasno izrečeno strukovno mnijenje;
 - VII. naznačenje pristojbe za istraživanje, a kod uredovanja u teretu još i putne troškove;
 - VIII. datum i uredovni pečat uz potpis predsjednika zavoda, a ako je ovaj zapriječen, njegovog zamjenika.

Pristojbe za istraživanje uplaćuju se ili unaprijed, ili se obavjes

2-11

Pristojbenik za istraživanja u kr. zemaljskom zavodu za istraživanje
tehničkih zemaljskih pojava

J. M. L. JONES AND J. R. HALL

1. Mulenje (plákanje) tla po Kühnu . . . K 4.
 2. " " " Kopecky-u . . K 4.
 3. " " " Schöne-Orthu . K 6.
 4. Odredjivanje krupnoga pijeska, šljunka,
 drobiža i kamenja rešetanjem K 2.

II. Određivanje sastavnih dijelova tla

5. Odredjivanje množine gline u tlu . . .	K 4,
6. " " " humusa u tlu . . .	K 5.
7. " " " vapna u tlu . . .	K 2.
8. " " " pijeska u tlu . . .	K 2.
9. Petrografsko odredjivanje krupnih dijelova
pijeska	K 5.

III. Istraživanje fizikalnih svojstv tla.

Odredjivanje:

10. volumne težine tla	K 4.
11. poroziteta tla	K 2.
12. kapilarnog napona vode u tlu	K 2.
13. higroskopične vlage u tlu	K 4.
14. kapaciteta za vodu	K 2.
15. kapaciteta za uzduh	K 2.
16. propustljivosti tla za vodu	K 2.
17. propustljivosti tla za uzduh	K 2

IV. Odredjivanje u tluse nalazećih biljevnih hraniva.

(Prema zahtjevu ili u izvatu s vodom i ugljičnom kiselinom, 10% ili koncentriranom solnom kiselinom, limunovom kiselinom ili nakon rastvorbe sa fluorovodičnom kiselinom.)

Odredjivanje:

18. kalija	K 6.
19. kalcija	K 4.
20. fosforne kiseline	K 4
21. magniezije	K 4.
22. željeznog aluminijskog oksida	K 5.
23. kremične kiseline	K 5.
24. ukupnog dušika	K 5.
25. amonijaka	K 4.
26. dušićne kiseline	K 5.

V. Odredjivanje u tlu nalazećih se za biljke štetnih tvari

27. Dokaz i odredjivanje slobodnih hum. kiselina u tlu	K 6.
28. Odredjivanje množine klora (klornatrija) u tlu	K 4.
29. Odredjivanje množine sumpora (ferrosulfata, sumporne kiseline)	K 6.

VI. Potpuna analiza zemlje.

30. Istraživanja navedena pod I., II., III. i IV.
stoje zajedno	K 50.

Za istraživanja u terenu vrijede iste pristojbe. Osim toga pripadaju osoblju dnevnice po činovnom razredu, naknada putnih troškova i pomoćno radničko osoblje na trošak stranke, koja izaslanje zatraži.

Knjižtvo.

Die Förster-Ausbildungsfrage in Deutschland. Verhandlungen über das Thema: Welche Anforderungen sind an die Ausbildung des Forstschatz- und Betriebsvollzugspersonals zu stellen? Neudamm 1910. bei J. Neumann. Mk 1.—

Die Forsteinrichtung. Von Dr. H. Martin, Professor der Forstwissenschaft an der Forstakademie zu Tharandt. Berlin, Verlag von Julius Springer 1910. Preis K 12.

Unsere Forstwirtschaft im 20. Jahrhundert. III. Heft: Kritische Betrachtungen über die württembergische Gemeidewaldwirtschaft, von Rudolf Schleicher, kg. Oberförster in Ebingen. Tübingen, Verlag der Laupp'schen Buchhandlung 1910. S 64.

Naturschutzpark in Deutschland und Oesterreich. Ein Mahnwort an das deutsche und österreichische Volk. Herausgegeben vom Verein »Naturschutzpark« in Stuttgart. 1910. Stuttgart, Frankhsche Verlags-handlung, K 1·20. Ovo djelce je bogato ilustrirano slikama.

Holzhändelskunde. Vorträge über die Holzverwertung und den Holzhandel, für Forstschulen und den praktischen Gebrauch. Von Emanuel Weibel, Direktor der n.-ö. Forstschule zu Waidhofen a d Thaya. Mit 12 Abbildungen. Wien 1910. K u. k. Hof-Verlags-Buchhandlung Carl Fromme. Cijena K 1·50.

Rationelle Geflügelzucht als gute Einnahmquelle für die Försterfrau. Von Freicherrn Spiegel von und zu Peckelsheim, Regierungs- und Forstrath in Potsdam. III. Auflage 58 S. mit 11 Abbildungen. 19·9. Neudamm, Verlag von J. Neumann. Cijena K 1·20. Pisac u ovoj knjižici medju inim opisuje veliku vrednost, što ju gojenje živadi imade ne samo u narodno-gospodarskom, nego i u kućno-gospodarskom pogledu, te dokazuje da racionalno uzgajanje živadi može i u malom okviru šumarskih (lugarskih) prilika doćičniku liepu korist donašati.

Natur und Kunst im Walde. Vorschläge zur Berücksichtigung ästhetischer Gesichtspunkte bei der Forstwirtschaft Für Freunde des Waldes und des Heimatschutzes, von Theodor Felber, Professor der Forstwirtschaft am eidgenössischen Polytechnikum in Zürich. Mit 31 Vollbildern und 13 Figuren im Text. Zweite vermehrte Auflage. Frauenfeld, Verlag von Huber et Co 1910. S. 134. Cijena eleg. uvezano 3·50 M. — Ovo djelo, koje je providjeno sa veoma instruktivnim slikama, od kojih mnoge pokazuju, kako se u šumi ne ima raditi, zanimati će svakoga, kojega zanima šumska estetika, te će i svaki onaj, kojemu se bud iz kojih razloga ne pruža mnogo prilike, da se u njemu povjerenoj šumi praktično puno bavi sa šumskom estetikom, nači mnogo uputu, kako bi se na jedan ili drugi način mogao učiniti zaslужnim za naravno poljepšanje svoje šume.

Die Naturdenkmalpflege Die Bestrebungen zur Erhaltung der Naturdenkmäler und ihre Durchführung. Von Professor W. Bock, Geschäftsführer des Hannoverschen Provinzial — und Bezirkskomites für Naturdenkmalpflege. Stuttgart. Verlag von Strecker und Schröder. Pošto se je i kod nas u novije doba počela veća pažnja posvećivati naravnim spomenicima, te je prošle godine po zem. vladu izdana i posebna naredba glede

uzčuvanja remek djela prirode, te će ovo djelo dobro doći svim onim šumarima, koji uvidjaju vrijednost, što ju uzdržavanje ovakovih naravnih spomenika imade za narod i domovinu, i koji u tom pogledu žele poraditi i vršiti svoju kulturnu dužnost

Die Wertermittlung der Obstbäume und anderer Einzelhäume. Von Franz Riebel; k. k. Forstrath, technischer Konsulent für agrarische Operationen im k. k. Ackerbauministerium und Honorandozent an der k. k. Hochschule für Bodenkultur in Wien. Mit 8 Tafeln. Wien und Leipzig. K. uud k. Hof Buchdruckerei und Verlags-Buchhandlung Carl Fromme. Ciena K 3.— Ovu knjigu osobito preporuča njen zadnje poglavlje pod naslovom: »Die Anwendung auf praktische Fälle«, radi česa će u krugovima praktičara naići na isto ono priznanje i uporabu, kao njegovo poznato prijašnje djelo: »Waldwerthrechnung und Schätzung von Liegenschaften«

Handbuch der kaufmännischen Holzverwertung und des Holzhandels Für Waldbesitzer, Forstwirthe, Holzindustrielle und Holzhändler. Von Leopold Hufnagel, Zentral-Güterdirektor. Berlin. P. Parey. Ovo je u kratko vrieme već 3. izdanje ovog izvrstnog djela.

Mitteilungen aus der Staatsforstverwaltung Bayerns. Herausgegeben vom kg. Staatsministerium der Finanzen, Ministerial-Forstabteilung. 11. Heft. Anweisung über die Försteinrichtung in den k. bayerischen Staatswaldungen (142 strane sa 7 djelomično bojadisanih tabla i dvie karte.) München. E. G. Beck'sche Verlagsbuchhandlung.

Različite vijesti

Bavarska šumarska akademija u Aschaffenburgu napuštena je ove jeseni, i podjedno odredjeno, da se u buduće šumarska nauka u cijelom opsegu ima predavati na sveučilištu u Münchenu (Monakov). Odnosna kr. naredba, koja je tim povodom izdana, određuje medju inim, da su oni kandidati, koji žele polučiti namještenje u bavarskoj državnoj šumskoj službi, dužni na sveučilištu položiti sve propisane međutimne i teoretski konačni ispit, a u tu službu primljeni aspiranti da su dužni nakon trogodišnje pripravne službe kod bavarskih državnih šumskeh ureda, položiti ispit za bavarsku šumsko-upravnu službu.

C. kr. visoka škola za kulturu tla u Beču. Za školsku godinu 1910./11. koja traje od 1. listopada 1910. do 31. srpnja 1911. fungira kao rektor Dr. Adolf Cieslar, a dipl. šum. Julius Marchet kao prorektor. Medju nastavnicima nalazi se 27 profesora, zatim kao honorirani profesor bivši ministar bogoštovlja i nastave Dr. Gustav Marchet, nadalje 32 docenta, zatim 24 pristava, konstruktera i asistenta, te konačno 6 učitelja za jezike, stenografiju i prostoručno risanje.

Kako je poznato preselila se je ta visoka škola godine 1897. u krasnu novosagradjenu i za onda potpunoma prostranu zgradu. Nu kako se je od onda pa do danas broj slušatelja od nješto preko 30⁰ povećao, na više od 1000, a broj nastavnika od 18 narasao na okruglo 80, to je sadanja zgrada postala sasvim nedostatna, te će se proširiti troškom od 2 000 K, koji će se osjegurati u proračunu za g. 1911.

Uz tu visoku školu postoji i posebni „Djački dom“, u kojem slušatelji dobivaju stan uz cienu od 20—45 K mjesечно, a u „mensa academica“ dobivaju zajutrak za 20 fil, objed za 60 fil, a večeru za 40 fil.

Klub hrvatskih šumarskih akademičara u Zagrebu. Iz tajničko-blagajničkog izvješća, čitanog na VIII. red. glav skupštini dne 12. studenoga t g razabiremo o radu toga kluba u minuloj školskoj godini sliedeće:

Rad upravnog odbora sastoja se u tom, da u prvom redu klub materijalno podigne. Radi tog obratio se na dobrotvore kluba, koji ga se i ove godine liepom potporom sjetiše. Ti darovatelji jesu: Vlastelinstvo braće Turkovića, biskupija đakovačka, uprava dobara kneza Odescalchia, imovna općina ogulinska, II. banska i đurđevačka, te napokon kr. hrv.-slav. dalm. zem. vlada. Vrlim podupirateljima lijepe zelene struke najljepša hvala

Broj skripata povećao se izdanjem skripata „Čuvanja šuma“ u 100 kom.; a knjižnicu se gledalo povećati s najnužnijim stručnim djelima. Od njemačkih časopisa držao je klub „Forst-und Jagdzeitung,“ Domaće listove kao „Šumarski list, Lovačko-ribarski vijesnik, te Inžinirski vijesnik“ dobivao je klub bezplatno, te se njihovim urednicima, odnosno izdavačima, najsrađnije zahvaljuje i najtoplje preporuča za buduće.

U svemu se obdržavalo: 1 glavna i 3 izvanredne skupštine, te 6 odborskih sijela.

Članova je bilo u zimskom semestru 24, a u ljetnom 11.

Imovina klubska, osim knjižnice, iznosi K 2900 (uračunav i skripta).

Šumski požari u šumama ogulinske imovne općine u godini 1909.

Tečajem te godine bilo je u svemu 18 požara na uku noj površiu od 64.77 rali, sa ukupnom štetom od 2291. K 92 fil. Svi ti požari su bili prizemni osim jednoga, koji je bio djelomice nadzemjan. Uvaži li se vanredno velika površina šuma ogulinske imovne općine, koju u tom pogledu pretiče samo otočka imovna općina, zatim okolnost, da sve te šume leže više manje na absolutnom kraškom tlu, da u velikom dielu sastoje iz četinjavih šuma, te konačno da su šumski požari u tim šumama u nedavnoj prošlosti bili na dnevnom redu, to se mora i u tom pogledu priznati veliki napredak, koji se nedvojbeno sjedne strane mora u zaslugu upisati naprednoj i budnoj šumskoj upravi i lugarskom osoblju, nu s druge strane i većoj kulturi pučanstva, koje je u tom pogledu postalo puno naprednije, nego li je bilo nazad samo njekoliko godina.

Zaklada za uzgaj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji. Zamolnicom predsjedništva te zaklade od 15. studenoga 1909. broj 42, zamoljeni su svi županijski upravni odbori u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji, da po mogućnosti ishode od glavnih skupština pojedinih zemljističnih zajednica, e bi one isto onako, kako su to svojedobno učinile krajiske imovne općine, zaključile, da kupci stabala iz šuma zem. zajednice, te poduzetnici eventualnih radnja kod zem. zajednice, imaju od kupovnine, odnosno zasluzbene platiti 0·2%, u gore spomenutu zakladu

Toj zamolbi su sjegurno udovoljili svi upravnji odbori, a na kr. kot. šumari ma je da porade o tomu, da područne im zem. zajednice na to sklonu. Biti će da su šumari u tomu mjestimično uspjeli, a opet mjestimično da im to do sada nije bilo moguće.

Tko je kao šumar imao posla sa zemljističnim zajednicama znade dobro, kakovima se sve poteškoćama mora boriti, dok se takav ili sličan

predmet najprije razjasni, a onda tek ishodi bar njekakav zaključak. Ima n. pr. zemljštnih zajednica, koje su skupštinskim zaključkom pravovaljano već jednom zaključile i odobrile doprinos u gore spomenutu zakladu, pak se ipak u konkretnom slučaju ustručavaju u dražbene uvjete zastupajuće kupo-prodajni ugovor, uvrstiti na to odnoseću se ustanovu.

Uputno bi stoga bilo, da se prigodom prihvata obavljenie procjene šume, te kod izbora dvojice zastupnika zemljštne zajednice, koji uz starenju imaju kod dražbe zastupati dotičnu zemljštnu zajednicu, ne stavi taj predmet ponovno pred glavnu skupštinu, već samo pred izabranu trojicu zastupnika, pa će se tada vazda polučiti željeni cilj.

Podpisani imao je prilike osvjeđočiti se, da z. z. P. premda je već zaključkom odobrila, da se u dražbene uvjete umetne i ustanova glede doprinosa u gore spomenutu zakladu, nije ipak u konkretnom slučaju htjela dozvoliti, da se ta ustanova uvrsti u dražbene uvjete zastupajuće kupo-prodajni ugovor.

To napominjem zato da gg. kolege upozorim na to, da će dobro učiniti, ako izvole dotičnu stavku dražbenih uvjeta utanačiti samo sa za oto izabranom trojicom zastupnika dotične zemljštne zajednice.

Nadalje bi uputno bilo, da se zaprimljeni novac pošalje izravno na predsjedništvo zaslade, a potonje neka ih šalje zemaljskoj blagajni.*

O uplatama neka se sastavljaju četvrtgodišnji izkazi, koji bi se oglašivali u »Šumarskom listu« za da se time pojedini kot. šumari, koji upravljaju sa šumama zemljštnih zajednica podsjeti na opstojnost gore spomenute zaslade, jer ih imade dosta, koji ovakove »malenkosti« propušćaju, pa si tako ni sami sebe ne žele dobro. Dixi.

R. Kolibaš.

Osnivanje šumskog i livadskog pojasa oko grada Berlina. Kako je poznato, dao se je grad Beč pred njekoliko godina, na inicijativu pokojnoga svoga načelnika dr. Karla Luegera na ogromni posao — da naime troškom od mnogo milijuna osnuje oko grada t. z. šumski i livadni pojas koji bi za vječna vremena imao služiti kao neizcrpivi proizvodjač čistoga i svježega zraka za grad Beč. Za tim liepim i sa svakoga gledišta pohvalnim primjerom povadja se sada i grad Berlin. Po viesti u Deutsche Forstzeitung br. 44 ex 1910. jesu predradnje u smjeru, da se glede toga, naime glede usčuvanja okolišnih šuma, poluci sporazumak izmedju državnog šumskog fiškusa i grada Berlina, već u toliko uznapredovalje, da će šumski fiškus svoje topogledne predloge u skoro predložiti ministarstvu na odobrenje. Pogovara se, da će ti predlozi u najvećoj mjeri zadovoljavati željama i poticajima grada Berlina i okolišnih općina. Cim ti predlozi budu odobreni, biti će odnosni po gradu Berlinu izabrani odbor pozvan, da nastavi i što pospješnije dovrši svoj odnosni rad.

Tako se radi vani u svjetu, a kako se radi kod nas, naročito što u tom pogledu radi naš glavni grad Zagreb? U provinciji nješto, nu po gradu Zagrebu a sudeći po gradskom proračunu za g. 1911. čini se da će tako biti i u buduće. Na predloge naime njekih šumar. stručnjaka, da se od decenija

*Ovo ne bi bilo shodno. Bila su se dogodila takova 2 slučaja i time se je predsjedništvu te zaslade zadala samo velika neprilika. Pošto u smislu odnosne zasladnice ima novčanu manipulaciju te zaslade voditi kr. hrvat.-slavonska zem. blagajna, to je najjednostavnije da ss ti doprinosi šalju izravno na nju, kako je to u zasladnici i određeno.

zanemareni ogoj sastojina u gradskoj šumi podigne i da se lugarim i koji sada u ime plaće imadu dnevno samo 1 K 53 fil. bez svakog inog dohotka, barem donjekle poboljša njihovo upravo biedo stanje, bio je odgovor „da grad Zagreb za to ne ima novaca“! Mala trgovišta à la Krapina i Samobor, male zemljiste zajednice à la Fužine, Delnice i t. d. smogle su sredstva, skojima su za udobnost i zdravlje svojih članova i izletnika, njeke dijelove svojih šuma pretvorile u naravne perivoje, samo grad Zagreb, koji godišnje razpolaze sa milijunima, ne može smoći njekoliko tisuća kruna za svrhu, ne da svoju zapuštenu šumu parkira, nego da ju valjan očisti i kultivira, te u njoj zaveđe moderno i racionalno šumsko gospodarstvo i time predusretne nebrojenim, po gradsku upravu ni malo laskavim primjetbama hiljade izletnika, koji preko godine zalaze u gradsku šumu, koja bi uz malo više volje i sredstava, mogla biti ne samo omiljelo izletište, nego i krasno zračno liječilište Doista ni malo utješljiv pojav.

Prisilno pošumljenje. Zl. R. posjeduje u por. općini Br. kotar Pakrac, 200 jutara i 223□⁰ šumske površine.

Prije 4–5 godina bila je tu lijepa bukova sastojina, koju je ali vlastnica dala čistom sjecom posjeći tako, da na cijeloj površini nije ostala ni stabljika, a uslijed dozvoljene paše ostalo je tlo i bez pomladka.

Ovu šumsku površinu, koja na sebi nosi karakter §. 6. i 7. šum. zak., htjela je vlastnica pretvoriti u drugu vrst kulture, akoprem ona pretstavlja apsolutno šumsko tlo.

Upravni odbor županije požežke u svojoj sjednici od 12. rujna 1910. pod toč. 650. sj. zap zaključio je: da se pretvorba šum. tla u drugu vrst kulture nedozvoljava, već se temeljem §. 3. š. z. određuje prisilno pošumljenje u roku od 5 godina, pošto ovo tlo nosi na sebi karakter šume § 6 i 7. š. z.

Kr. zemalj. vlada odjel za unut. poslove, potvrdila je ovu odluku u cijelosti, te odredila prisilno pošumljenje u roku od 10 godina.

Gašo Vac.

Gradnja žicaré u Slavoniji — U Kroat.-slav Holz Zeitung čitamo, da vlastelinstvo Cernik kod Nove Gradiške, u svrhu eksploracije svojih šuma, gradi 4 km dugu žicaru (Drahtseilbahn). Nebi li koji od tamošnjih naših gg. šumara bio tako ljubezan, te nam o tomu štograd opširnije priopćio?

VI. kongres med unarodnoga saveza šumskeih pokusnih postaja obdržavan je za vrijeme od 10. do 19. rujna 1910. u Bruselu pod pokroviteljstvom belgijske vlade. Taj kongres je bio osobito dobro posjećen od izaslanika brojnih saveza pripadajućih država (u svemu 22). Bilo ih je ne samo iz Europe, nego i iz Azije i Amerike. bila je zastupana i Bugarska, ali nije bila zastupana Hrvatska i Slavonija, a nije mogla biti zastupana s razloga, što mi još ne imamo šumske pokusne postaje. O osnutku takove postaje bilo je opetovano govora, naročito na skupštini našega šumarskoga društva, no kako se do sada nisu mogla naći sretstva niti za podmirenje najprečih takorekući dnevnih potreba domaćega šumarskstva (poboljšanje statusa i putnih naklada šumara kod političke uprave), to ne ima izgleda da bi u skoro doba moglo kod nas doći do osnutka takove postaje.

Medjunarodni savez šumskih pokusnih postaja osnovan je na pobudu, koju je u tom smjeru bila stavila austrijska šumska pokusna postaja na šumsko gospodarstvenom kongresu u mjesecu rujnu 1891. Prvi kongres toga saveza obdržavan je g. 1893. u Mariabrunnu, bivšemu sjedištu znamenite austrijske šumarske akademije, a predzadnji t. j. V. obdržavan je g. 906 u Württembergu. Na zadnjem kongresu pretreseni bijahu medju inim predlozi tičući se izdavanja »medjunarodne šumarske bibliografije«.

Glavna skupština ugarskog zem. šumarskog društva obdržavana je na 11. prosinca 1910. u Budimpešti pod predsjedanjem potpredsjednika Alberta pl. Bedö-a, kr. minist. savjetnika u. m. Nakon pozdrava prisutnih izaslanika oblastih i društava, pročitao je društveni tajnik Karlo Bund godišnje izvješće o djelovanju društva, koje je uzeto sa odobravanjem do znanja, te predsjedništvu i upravljajućem odboru votirana zahvala. Nakon toga bijaše obavljen izbor njekolicine društvenih odbornika, te je medju inima izabran p. n. g. Josip Havas, kr. minist. savjetnik u Zagrebu. Od mnogih raspravljenih predloga spomenuti nam je onaj od gg Geze Halasza i Andrije Pappa, tičući se reguliranja statusa državnih šumarskih činovnika, na koji bijaše zaključeno, da se u tomu predmetu na ministarstvo podnese prešna pretstavka.

Trgovina drvom.

Kod dražbenih prodaja stabala polučeni su slijedeći uspjesi.

1. Kod dražbe obdržavane na 24 studenoga 1910. kod kr. kotarske oblasti u Velikoj Gorici, je 241 hrastovo stablo sa pašnjaka z. z. Vel Buna, procjenjeno na 1 642 K 90 fil., dostao Milan Sachs iz Zagreba za K 2.000

2. Kod dražbe obdržavane na 23. prosinca 1910. kod kr. kotarske oblasti u Slatini, je 250 hrastova na pašnjaku z. z. Meljani dol., procjenjenih na 4.168 K, dostala Neuschlossova tvornica tanina i paropila d. d. u Sušini—Gjurgjenovcu za 5177 K 14 fil.

3. Kod dražbe obdržavane koncem prosinca 1910. kod ravnateljstva vlastelinstva valpovačkoga i podgoračkoga u Valpovu, je 1 500 hrastovih stabala u šumi „Ordanje“, šumarije Koška, koja su na prodaju iznešena bez oznake drvne gromade i isklične cene, dostala Neuschlossova tvornica tanina i paropila d. d. u Sušini—Gjurgjenovcu za K 200.000.

4. Kod dražbe obdržavane na 14. siječnja t. g. kod kr. kotarske oblasti u Delnicama prodano je:

a) 47 jelovih stabala z. z. Delnice. Josipu Čurlu iz Delnica uz iskličnu cenu t. j. 12 K po 1 m³ tehničko uporabivog drva (uz naknadnu premjeru)

b) 128 jelovih stabala u šumskom predjelu Jezerine—Zelin z. z. Mrzla vodica Ferdi Crnkoviću iz Mrzle vodice za 14 K po 1 m³ (uz naknadnu premjeru), prema iskličnoj ceni od 13 K.

c) 249 jelovih stabala u šum predjelu Stelnik, takodjer z. z. Mrzla vodica, takodjer Ferdi Crnkoviću iz Mrzle vodice, za 15 K po 1 m³ prema iskličnoj ceni od 13 K.

d) 117 jelovih stabala u šum, predjelu „Oko tunela“ z. z. Lokve, procjenjenih na 2 441 K 54 fil., tvrdki Franjo Corossacz i sin iz Rieke za 2442 K.

e) 447 jelovih i smrekovih stabala u šum. predjelu Pod Slavicom z. z. Lokve, procjenjenih na 2567 K 56 fil., istoj tvrdki za 2701 K.

f) 321 jelovih i omorikovih stabala u šum. predjelu Bukovac z. z. Lokve, procjenjenih na 1.579 K 32 fil., Martinu Pečariću iz Vrata sa 1600 K.

Na 34 jelova stabla u šum. predjelu Tešnje z. z. Delnice; te na 100 jelovih stabala u šum. predjelu Rogozno, zatim 5) jelovih stabala u šum. predjelu Križi, te konačno na 158 jelovih i omorikovih stabala u šum. predjelu Golubnjak, sve z. z. Lokve, nije stigla ni jedna ponuda.

5. Na 23. siječnja t. g. kod gospodar. ureda križevačke i movne općine u Belovaru obdržavana dražba 386 hrastovih stabala u šumi Lužanjek (vidi oglas na omotu broja 1 o. l. o. t. g.), bila je bezuspješna.

6. Kod dražbe obdržavane na 24. siječnja t. g. kod kr. kotarske oblasti u Delnicama, je 129 jelovih stabala u šumama z. z. Lič, procjenjenih na 4122 K 87 fil. dostao Jakov Pleše iz Lokava za 4150 K.

7. Kod dražbe obdržavane kod gospodarstvenoga ureda II. ban. im. općine u Petrinji dne 25. siječnja t. g. je:

a) 378 hrastova u srežu Žabarski bok, procjenjene na K 94.616 dostalo društvo Holzhandels-Aktiengesellschaft u Budimpešti, za kupovninu od K 145.000;

b) 2270 hrastova u srežu Dvojanji, procjenjena na K 404.138, dostala je Neuschlossova tvornica tanina i paropila d. d. u Sušini — Gjurgjenovcu za kupovninu od K 588.888; i

c) 4239 hrastova u srežu Evin budžak, procjenjena na K 432.644, dostao je Moritz Drach jun iz Beča za kupovninu od K 676.250,

Broj III. A 3682/1 ex 1910.

Oglas.

U zemaljskog rasađnjaka za uresno bilje u Božjakovini raspačat će se u proljeće 1911. čim to vrijeme dopuštalo bude, slijedeće šumsko i uresno bilje.

Vrst bilina	Sta- rost u godi- nama.	Visina u cm	Cijena za	
			100 kom.	1 kom.
			K f	K f
a (Acer campestris) presadjen	3	50—100	6 — —	8
gr (Acer negundo) presadjen	4	150—300	15 — —	20
bijeli (Acer pseudoplatanus) presadjen	3	10 — 200	15 — —	20
ljika (Acer tataricum) presadjen	3	80—150	5 — —	6
r gimala presadjen	3	80—150	5 — —	6
ten divlji (Aesculus hippocastanus)	2	50	3 — —	4

Vrst bilina	Sta- rost u godi- nama.	Visina u cm.	Cijena za 100 kom. K f K kom. f
Aralia trnovita (Aralia spinosa) presadjena . . . 4	100—200	30 — — 40	
Žutika (Berberis) razne vrsti presadjena . . . 3	40—100	4 — — 6	
Budleya intermedia presadjena 4	60—100	— — — 30	
Caragana arborescens presadjena 3	100—150	15 — — 20	
Caria razne vrsti presadjena 3	30—120	— — — 10	
Ceanotus amer. » 4	50—70	— — — 40	
Tucalina (Colutea arborescens) presadjena . . . 3	100—150	15 — — 20	
Tunja japanska (Cydonia japonica) presadjena 3	60—70	6 — — 8	
Deospyros-Lotus presadjen 3	30—50	6 — — 8	
Evonymus corrup. » 3	100—150	5 — — 6	
Jasen bijeli (Fraxinus excelsior) presadjen . . . 3	50—100	6 — — 8	
» crni („ ornus) „ . . . 3	50—100	6 — — 8	
Glycine (Vistaria) sinensis presadjena 4	80—120	— — — 50	
Oslez (Hibiscus siriacus) » 4	60—100	20 — — 25	
Orah (Jnglans) razne vrsti 4	150—200	— — — 30	
Kalina (Ligustrum) razne vrsti presadjena . . . 3	100—150	4 — — 5	
Mahonia aquifolium presadjen 3	20 30	10 — — 12	
Bagrem (Robinia pseudoacacia) I. vrsti . . . { 1	70—120	po 1000 po 100 8 1	
» » » II. » . . . { 1	30—60	po 1000 po 100 5 60	
Syringa vulgaris presadjena 2	30—50	4 — — 6	
Lipa (Tilia grandifolia) presadjena 3	100 150	10 — — 15	
Tilia parvifolia 3	100—150	10 — — 15	

Četinjače (Conifere).

Chamaecyparis Lacosoniana	4	80	30 — — 40
Smrekuša zapadna (Thuya occidentalis) . . . 4	40—60	25 — — 30	
» » » » . . . 2	20—40	15 — — 20	
» istočna („ orientalis) . . . 4	40—60	25 — — 30	
» » » » . . . 2	20—40	15 — — 20	

Navedene biljke razašiljavat će se uz pouzeće onim redom, kako će naručbe stizati.

Naručbe prima gospodarsko-strukovni odsjek kr. zemaljske vlade, (Zagreb, nova vladina palača) pismeno ili usmeno.

Škole, župni uredi, parohijalna zvanja, općine, zemljistične zajednice, gospodarska društva, te vjeresijske seljačke i zemljoradničke udruge, mogu te biljke dobiti uz popust od 50%, od gore naznačenih cijena, ako za to zamole kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljsku vladu, odjel za unutarnje poslove.

Kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljska vlast, odjel za unutarnje poslove.

U Zagrebu, dne 24. prosinca 1910.

Dobra zasluzba.

Upozorujemo na odnosni oglas u Lugarском viestniku.

Prve vrsti priznanica iz svih krajeva sveta.

Cienici badava i franko.

Izvrstno sjemenje i to prema potrebi
p. n. gg. alpinsko,
karpatsko i sudetsko, nudja sušionai trgovina sjemenja

A. GRÜNWALD,

Wiener Neustadt (Austrija).

Dopisnica uredništva.

Sl. kr. šum. rav. u Z.; kr. šum. uredu na S.; gosp. uredu kr. im. op. u B.; II. b. im. op. u P.; p. n. g. R. K. u S.; A. M. u B.; J. M. u D.; N. S. u V. G. i A. J. u F. — Zahvaljujemo na pripisanomu.

P. n. g. N. pl. Š. u S. i sl. hrv. dr. inž. i arh. u Z. — Reklamirani broj poslali smo Vam.

P. n. gg. G. V. u P. i M. C. u O. — Poslano smo primili. Lijepa hvala, upotrebiti ćemo za budući broj.

SADRŽAJ.

	Strana
Obračunanje šteta učinjenih po divljači u šumi. Piše Dr. Gj. Nenadić (Svrsetak)	41—55
Križevačka imovna općina u slovu i broju. (Socijalno-ekonomска monografija). Piše B. (Nastavak)	56—67
Osobne vijesti: Odlikovanja. — Imenovanja	68
Zakoni i naredbe: Instruiranje spisa o diobi nekretnina zemljističnih zajednica bivših urbarskih općina. — Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove, od 7. prosinca 1910. broj III. A. 1370., kojom se izdaju ustrojne ustanove za kr. hrv.-slav. zemaljski zavod za iztraživanje tla. u Zagrebu	68—72
jižtvo	73—74
zliči vijesti: Bavarska šumarska akademija u Asahaffenburgu. — C. kr. visoka škola za kulturu tla u Beču. — Klub hrvatskih šumarskih akademičara u Zagrebu. — Šumski požari u šumama ogulinske imovne općine u godini 1909. — Zaklada za uzgoj djece šumarskih činovnika u kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji — Osnivanje šumskog i livadnog pojasa oko grada Berlina. — Prisilno pošumljenje. — Gradnja žicare u Slavoniji. — VI. kongres međun. saveza šumskih pokusnih postaja. — Glavna skupština ugar. zem. šum. društva	74—78
govina drvom i oglasi	78—80

S.
pt.

Kle.
Javc

Zes

Ace

Kes

